

**Grażyna Kostkiewicz-Górska,
Danuta Zielińska**

**Materiały do bibliografii historii
regionu za rok 2011**

Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny nr 19, 497-543

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Materiały do bibliografii historii regionu za rok 2011

I. Historia regionu w ujęciu ogólnym

GOLEMSKI, Marek: Średniowieczni lubuscy litterati – rekonesans // *Zeszyty Naukowe. Nowa Marchia – prowincja zapomniana – Ziemia Lubuska – wspólne korzenie.* – Nr 10 (2011), s. 11-25
Inteligencja lubuska wieków średnich.

GRÜNEBERG, Georg: Kirchenbücher, Kirchenbuch-Duplikate und Standesamtsregister der ehemals brandenburgischen Kreise Königsberg, Soldin, Landsberg, Arnswalde, Friedeberg, Ost- und Weststernberg, Crossen, Züllichau-Schwiebus, Guben und Sorau (östl. der Neiße), Schwerin, Meseritz, Bomst. – Lenzen (Elbe): Grüneberg, 2011

JAHRBUCH für brandenburgische Landesgeschichte / hrsg. i. Auftr. der Landesgeschichtlichen Vereinigung für die Mark Brandenburg. Bd. 62 (2011). – Berlin: Selbstverlag der Vereinigung, 2011. – 336 s.; 24 cm

Zawiera m.in.: Wojciech Walanus: Das verschollene Retabel von Diedersdorf (Stare Dzieduszyce) in der Neumark. Zur Wirkung Hans Leinbergers. – Fritz Wochnik: Die Pfarrkirchen in Landsberg/Warthe (Gorzów Wlkp.) und in Drossen (Ośno Lubuskie). – Karsten Holste: Kreisstände, Kreisverwaltung und Staatsverfassung. Die Auseinandersetzungen um das Gendarmerie-Edikt in der Neumark 1812-1825. – Paul Irving Anderson: Theodor Fontane und Philipp zu Eulenburg: Der Briefwechsel 1880-1890 – Edition (Teil II). – Gerhard Sprenger: Gottfried Benn in Ostbrandenburg. – Manfred Görtemaker: Brandenburg in Geschichte und Gegenwart. **Buchbesprechungen:** Peter Baumgart: Brandenburg-Preußen unter dem Ancien regime. Ausgewählte Abhandlungen, hrsg. von Frank-Lothar Kroll (= Historische Forschungen, 92) (Mathis Leibetseder). – Die Bischofsresidenz Burg Ziesar und ihre Kapelle. Dokumentation der Wandmalereien in der Bischofsresidenz Burg Ziesar im Kontext der spätmittelalterlichen Kunst- und Kulturgeschichte der Mark Brandenburg und angrenzender Regionen, hrsg. von Clemens Bergstedt, Heinz-Dieter Heimann, Hartmut Krohm und Wilfried Sitte (= Veröffentlichungen des Museums für brandenburgische Kirchen- und Kulturgeschichte des Mittelalters, 4) (Ernst Badstübner). – Wolfgang Bloß: Brandenburgische Kreise und Gemeinden 1945-1952. Grenzänderungen, Eingemeindungen und Ausgemeindungen (= Veröffentlichungen der Landesfachsteile für Archive und öffentliche Bibliotheken im Brandenburgischen Landeshauptarchiv, 6) (Kurt Metschies). – Manuela Böhm: Sprachenwechsel. Akkulturation und Mehrsprachigkeit der Brandenburger Hugenotten vom 17. bis 19. Jahrhundert (= Studia Linguistica Germanica, 101) (Klaus Arlt). – Hartmut Dietz: Theodor Fontane junior. Die Jahre in Münster (Manfred Horlitz). – Manfred Horlitz: Theodor Fontanes Vorfahren. Neu erschlossene Dokumente – überraschende Entdeckungen (Paul Irving Anderson). – „... ein Kind meiner Zeit, ein achtetes, bin ich...“ Stand und Perspektiven der Forschung zu Fürst Pückler, im Auftr. der Stiftung Fürst-Pückler-Museum Park und Schloss Branitz hrsg. von Christian Friedrich und Ulf Jacob (Kurt Wernicke). – Bernd W. Seiler: Fontanes Berlin. Die Hauptstadt in seinen Romanen (Herzeleide Henning). – Die Viadrina. Eine Universität als Brücke zwischen Deutschland und Polen, hrsg. von Richard Pyritz und Matthias Schutt (Gerhard Sprenger).

KAUFMANN, J. E., KAUFMANN, H. W.: Fortyfikacje Trzeciej Rzeszy: niemieckie umocnienia i systemy obrony w II wojnie światowej / il. Robert M. Jurga; przeł. Sławomir Kędzierski. – Poznań: Dom Wydawniczy Rebis, 2011. – 536 s.: il.; 24 cm

KLOPROGGE, Berta: Wir haben und aber nicht unterkriegen lassen: Erinnerungen 1890-1971 / [Hrsg.: Axel Klopprogge]. – Unterhaching: Eigenverl. – 2011. – 176 S.; 21 cm

SW: Geschichte / 1890-1971; Erinnerungen; Havelland / Erinnerungen; Neumark / Erinnerungen; Pommern / Erinnerungen Standort: (B 185) Landesgeschichtliche Vereinigung für die Mark Brandenburg e.V., Berlin

KÖNIGSBERGER Kreiskalender: das Heimatbuch für den Kreis Königsberg/Neumark / Hrsg. Heimatkreis Königsberg/Neumark e. V. – Jg. 66 (2011)

Zawiera: Schmook Reinhard: Dorfbahnhöfe im Kreis Königsberg einst und jetzt. – Berthold Gerhard: Erinnerungen an die Vierradenmühle in Königsberg/Neumark. – Melcher Horst: Neumärkische Mundart: Wörter, Ausdrücke und Redensarten. – Otto Hartmut: Zum 300-jährigen Jubiläum der Kirche in Niedersaathen. – Ballenthin Carl: Ablösung der Hofdienste der Niedersaathener Fischer. – Otto Hartmut: Schulen und Schullehrer im Nordwesten des Königsberger Kreises, Teil 3: Raduhn; Peetzig/O.; Grossmantel, Kleinmantel. – Pfeil Ulrich: Erbgregister, Rechnungsbuch und Güterinventar: drei Neuenhagener Dokumente des 17. Jahrhunderts. – Pfeil Ulrich: Harte Zeiten in der Neumark. – Gottschlich Marga: Vom Oderbruch-Zipfel des Kreises Königsberg/Neumark. – Kleineberg Andreas, Marx Christian, Lelgemann Dieter: Germanien und die Bernsteinstraßen in der Geographie des Ptolemaios. – Melcher Horst: Unsere Post in Alt Lietzegöricke. – Eckardstein Eva von: Die Zeit vom 1. Februar bis Ende Juli 1945 in Nordhausen. – Pollmer Eckhard: Die Bärfelder Kirche und Pfarre im Wandel der Zeiten. – Tamm Rudolf Herbert: Als Zeitzeuge beim Untergang des Hohen Kavaliers in Küstrin. – Tamm Rudolf Herbert: Fort Douaumont in Küstrin. – Frädrich Kati: „Ich erwarte Dich in Küstrin“ – Königin Luise auf der Flucht. – Richter Karl: Die Küstriner Garnisonkirche und ihre Orgeln. – Tamm Herbert: Ein Naturdenkmal in Küstrin. – Schmook Reinhard: Zum Gedenken an Hans-Dieter Kuke.

KRÄTZNER, Claus: Zur Geschichte des Weinbaus in der Mark Brandenburg unter besonderer Berücksichtigung der Neumark. – Wiesbaden: Gesellschaft für Geschichte des Weines e.V. 2011. – 47 S., mit Abb. – (Schriften zur Weingeschichte; Nr. 170)

LESZCZEŁOWSKI, Jarosław: Nad dawną granicą Korony Polskiej i Margrabstwa. – (Wędrówki w pięciu wymiarach). – Il. // *Wędrowiec Zachodniopomorski*. – 2011, nr 23, s. 51-64

METTE, Helmut: Die Geschichte derer von Uchtenhagen // *Viadrus*. – Jg. 3 (2011), s. 30-34

Dzieje rodziny von Uchtenhagen od 1243 do 1618 r.

MUSEKAMP, Jan: Kolej Wschodnia na przestrzeni dziejów: podróż z Berlina do Królewca // *Zeszyty Naukowe. Nowa Marchia – prowincja zapomniana – Ziemia Lubuska – wspólne korzenie*. – Nr 9 (2011), s. 89-103

Historia i dziedzictwo kulturowe Królewsko-Pruskiej Kolei Wschodniej z Berlina do Królewca.

PIERWSZE dni: represje i opór: woj. lubuskie / k.s. – (30. Rocznica Wprowadzenia Stanu Wojennego) // *Tygodnik Solidarność*. – 2011, nr 50, s. 31
Relacja z pierwszych dni wprowadzenia stanu wojennego w woj. lubuskim.

RADACKI, Raimund Zbigniew: Neue Forschungsergebnisse an pommerschen Burgen – Supplement zu Zbigniew Radacki: „Mittelalterliche Burgen in Pommern”, Warschau 1976 // *Burgen und Schlösser*. – 52 (2011), s. 2-21. – [Betr. vorwiegend neumärkische und nur einige hinterpommersche Burgen]

ROCZNIK Chojeński: pismo historyczno-społeczne / Stowarzyszenie Historyczno-Kulturalne „Terra Incognita” w Chojnie. – Chojna: Stowarzyszenie Historyczno-Kulturalne „Terra Incognita”, 2011

Zawiera: **ARTYKUŁY**: Antoni Porzeziński: Nowe stanowiska archeologiczne w Cedyni, Osinowie Dolnym i Steklnie. – Edward Rymar: Rola i znaczenie miasta Königsberg/Chojna w średniowiecznych dziejach Nowej Marchii. – Edward Rymar: Podchojeńska rodzina rycerska von Sack (Saccus, Sak, Secken) w średniowieczu. – Kinga Krasnodębska: Zespół malowideł gotyckich kościoła parafialnego w Czachowie. – Grzegorz Graliński: Średniowieczne mury obronne Chojny. – Małgorzata Dąbrowska: Nowa Ameryka nad Wartą. Kolonizacja Łęgu Krzeszyckiego w okresie fryderycjańskim (II połowa XVIII wieku). – Andrzej Talarczyk: Literatura piękna Ziemi Chojeńskiej na obszarze (dawnej) Nowej Marchii – projekt badawczy dla polskich germanistów? Uwagi wstępne... – Robert Michalak: Strategiczna zapasowa przeprawa kolejowa na Odrze koło Siekierok. – Emilia Szczygieł-Lembicz: Jednostka wojskowa w Chojnie na tle przeobrażeń w strukturze organizacyjnej Pomorskiej Brygady WOP w latach 1960-1980. – Marek Schiller: Długogóry. – Teresa Łopuszka: Projekt adaptacji wnętrza kościoła Mariackiego w Chojnie na cele muzealne. – Lech Łukasiuk: Zbiór archiwaliów po Burkhardzie Regenbergu i Reimundzie Franzu w zasobach działu regionalnego Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy w Dębnie. **WYWIADY, WSPOMNIENIA**: Andrzej Kordylasiński, Bożena Mertens: Gdy nadszedł front. Rozmowa z Martą Marią Schulz, dawną mieszkanką Grzybna. – Hubert Simiński: Grudzień '70 w Szczecinie. Historia jednej śmierci. – Tomasz Zgoda: „Walczyłem pod Schwedt”. Wspominają weterani Kampfgruppe Schwedt. – Maria Jarosz-Kujawiak: Może ich pan powieścić. – Małgorzata Mikołajczyk: Siostra znajduje Cię wszędzie. **MOJE KORZENIE. HISTORIA MOJEJ RODZINY A HISTORIA REGIONU**: Emil Chróściak: Bo nikt nie wiedział, że tu jest Polska. – Paulina Olechowska: Mała ojczyzna mojej babci. – Anna Tomczyk: Szukaliśmy pracy, a znaleźliśmy siebie. – Łukasz Pawłowski: I otrze Bóg z ich oczu wszelką łzę. **MISCELLANEA**: Edward Rymar: Zaginione miejscowości ziemi chojeńskiej i mieszkawiczej. Cz. 2. „Krzymowo”, „Brewce”, „Sarbiewo”. – Paweł Migdalski: Pieśń o śmierci księcia szczecińskiego Kazimierza III pod murami Chojny (1372). – Ewa Gwiazdowska: Friedricha Augusta Stulera rysunki architektoniczne z Chojny – owoc podróży studyjnej z 1831 roku. – Urszula Markiewicz: Źródła archiwalne dotyczące Chojny do 1945 roku w zasobie. Archiwum Państwowego w Szczecinie. – Magdalena Dźwigał: Dokumenty organów bezpieczeństwa byłego powiatu chojeńskiego w zasobie Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie. **SPRAWOZDANIA, RECENZJE**: Jerzy Ostrowski: Chojeńskie spotkanie historyków kartografii. – Robert Ryss: Obozy pełne krwi i białych plam. – Paweł Migdalski: Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Historyczno-Kulturalnego „Terra Incognita” (IV kwartał 2010 r. i I półrocze 2011 r.). **TERRA ARTIFICUM**: Jerzy Grodek, Anastazja Lepak, Artur Żurawski; DoDoHa; Chojna i gminy ościenne – kronika wydarzeń za rok 2010 (Przemek Lewandowski, Paweł Migdalski).

RUMLAND, Gerhard: Die „blauen” Dragoner aus Schwedt // *Viadrus*. – Jg. 3 (2011), s. 140-144
Dragoni pruscy, tzw. „niebiescy” dragoni.

STARKE, Dieter: Alte Dorfschmieden im Kreis Königsberg/Nm. // *Viadrus*. – Jg. 3 (2011), s. 20-23
Kuznie i kowalstwo wiejskie w dawnym powiecie chojeńskim (18-20 w.).

SYSKA, Ewa: Przeszłość i przyszłość badań nad źródłami do dziejów Nowej Marchii w średniowieczu (do 1373 r.) // *Zeszyty Naukowe. Nowa Marchia – prowincja zapomniana – Ziemia Lubuska – wspólne korzenie.* – Nr 9 (2011), s. 123-130

SZCZUREK, Tadeusz, DANNENBERG, Hans-Dieter: Brakteaty śląskie, wschodniopomorskie, małopolskie i wielkopolskie z XIII wieku z prywatnych kolekcji niemieckich / [tł. Grzegorz Kowalski, Marian Frątczak; fot. Hans-Dieter Dannenberg]. – Gorzów Wielkopolski: Muzeum Lubuskie im. Jana Dekerta, 2011. – 128 s.: il. kolor.; 22 cm

VÖLKER, Martin André: Historia medycyny Nowej Marchii – ludzie i miejsca // *Zeszyty Naukowe. Nowa Marchia – prowincja zapomniana – Ziemia Lubuska – wspólne korzenie.* – Nr 9 (2011), s. 133-151

Aspekty wykształcenia, badań, opieki i infrastruktury medycznej w Nowej Marchii w XVIII i XIX w.

WACHOWIAK, Bogdan: Wybrane problemy handlu warciańsko-odrzańskiego w latach 1618-1750. – (Rozprawy i studia) // *Przegląd Zachodniopomorski.* – R. 26 (2011), z. 2, s. 49-66

Mapy, przewodniki, słowniki

MIĘDZY Odrą a Myślą: [krajobraz przyrodniczy i kulturowy południowo-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego] / projekty tras i red. nauk. Aleksandra Stachak; [aut.] Edyta Bakalarz [et al.]; fot. aut. oraz Iwona Główska-Kamyszek [et al.]. – Szczecin: Oficyna in Plus, 2011. – 253 s.: il. kolor.; 30 cm. – (Okolice, Tajemnice, Szlaki...)

NIEZWYKŁE i tajemnicze miejsca w naszych lasach: poznajemy lubuskie knieje – 62 nadleśnictwa: praca zbiorowa dziennikarzy „Gazety Lubuskiej” / [red. Dariusz Chajewski; aut. tekstów Anna Białęcka et. al.]. – Zielona Góra: Gazeta Lubuska. Media Regionalne. Oddział, 2011. – 196 s.: il. kolor.; 30 cm

POWIAT gorzowski. – Bydgoszcz: Wydawnictwo Serigraph, 2011. – 44 s.: il. kolor.; 30 cm

RUDZIŃSKI, Zbigniew, CHARA, Piotr: Przyroda w Dolinie Warty. – Gorzów Wlkp.: Starostwo Powiatowe, 2011. – 51, [1] s.: il. kolor.; 21 cm. – (Biblioteczka Turystyczna Regionalnej Pracowni Krajoznawczej Oddziału PTTK Ziemi Gorzowskiej)

SEKRETY Łagowsko-Sulęcińskiego Parku Krajobrazowego / [red., tekst i fot.] Stefan Wiernowolski; [tł. na jęz. niem. Grzegorz Załoga]. – Sulęcín: Urząd Miejski; Gorzów Wlkp.: Sonar, 2011. – 84 s.: il. kolor.; 23 cm

SZLAKIEM krzyży pokutnych po obu stronach Odry: kamienne zabytki dawnego prawa: informator-przewodnik turystyczny terenu Euroregionu-Sprewa-Nysa-Bóbr / [tekst: Mieczysław Wojecki i in.; tł. na niem. Erwin Stróżyk]; Lubuska Regionalna Organizacja Turystyczna „LOTUR”. – Zielona Góra: Lubuska Organizacja Turystyczna „LOTUR”, 2011. – 58 s.: il. kolor.; 21 cm

Władza, administracja, stosunki polityczne

GRUDZIEŃ 1981 – strajki po wprowadzeniu stanu wojennego w byłym województwie gorzowskim: drugi zeszyt // W: *Nasza tożsamość: antologia prac laureatów konkursu literackiego ogłoszonego przez Helenę Hatkę Wojewodę Lubuskiego* / [red. prowadzący Gerard Nowak]. – Gorzów Wlkp.: Lubuski Urząd Wojewódzki, 2011. – S. 99-174

Zawiera: Słowo dr. Dariusza Rymara dyrektora Archiwum Państwowego w Gorzowie Wlkp. – S. 101-103; Laureaci: Norbert Lis (I miejsce): Za cenę wolności. – S. 109-132; Zbigniew Bodnar: Cztery dni (I miejsce). – S. 133-145; Marek Stachowiak (III nagroda): Tak – Nie. – S. 147-167; Jachowicz Wojciech: Idę do kina (Wyróżnienie). – S. 169-174

Mieszkańcy i ich migracja

BABICKI, Mateusz: Międzynarodowa konferencja naukowa: mniejszości narodowe, etniczne i językowe w Unii Europejskiej: Lublin, 14-16 wrzesień 2011 // *Romano Atmo*. – 2011, nr 5, s. 8-9

Karol Gierliński odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi w Lublinie przez prezydenta RP, za działania na rzecz ochrony, zachowania i rozwoju tożsamości kulturowej.

KIRMIEL, Andrzej: Żydowskie ślady na Ziemi Lubuskiej // *Zeszyty Naukowe. Nowa Marchia – prowincja zapomniana – Ziemia Lubuska – wspólne korzenie*. – Nr 9 (2011), s. 65-78

LÜCKING, Günter von: Festvortrag am 5. Mai 1996: in der Gemeinde St. Dionysius // *Heimatblatt der ehemahligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 52-54

Wysiedlenia Niemców 1945-1952.

NOWAK-MAŁOLEPSZA, Fatima: Mniejszości narodowe na Ziemi Lubuskiej po II wojnie światowej. – Zielona Góra: Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, 2011. -172, [1] s.; 25 cm

ZASŁUŻENI na rzecz mniejszości romskiej / (r) // *Rrom po Drom*. – 2011, nr 168, s. 6

Odnaczenie Prezydenta RP dla Karola Gierlińskiego z Gorzowa Wlkp. za działalność na rzecz mniejszości romskiej.

ŻYCIE Lubuszan: współczesność i perspektywy: praca zbiorowa / pod red. nauk. Bogumiły Burdy; [Uniwersytet Zielonogórski]. – Zielona Góra; [Wrocław]: Media Consulting Agency, 2011. – 86 s.: il.; 24 cm

Nauka, oświata, kultura, sport, turystyka

BEHRENDT, Joachim: Robert Warthmüller (1859-1895): Werkverzeichnis mit einer Biografie des Künstlers. – Husum: Verl. der Kunst, 2011. – 142 S.; 22,5x22,5 cm

BIELINIS-KOPEĆ, Barbara: Zamki, dwory i pałace województwa lubuskiego – problematyka ochrony konserwatorskiej // *Zeszyty Naukowe. Nowa Marchia – prowincja zapomniana – Ziemia Lubuska – wspólne korzenie*. – Nr 9 (2011), s. 9-23

EUROPEJSKIE Dni Dziedzictwa 2011: kamienie milowe: materiały opracowane z okazji obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa 2011 w województwie zachodniopomorskim / [red. Anna Bartczak, Maria Witek]; Biuro Dokumentacji Zabytków. – Szczecin: Biuro Dokumentacji Zabytków, 2011. – 183 s.: il. kolor.; 24 cm
Zawiera: Bronisław Grzegorz Karpiński, Elżbieta Kucharska: Kamień Pomorski – nowe perspektywy. – Kazimiera Kalita-Skwirzyńska: Znaki drogowe wokół wsi Chełm Dolny oraz znak ze szlaku „krzyżowców” na terenie dawnego powiatu Chojna. – Beata Makowska: Chodniki z kamienia. Skarb Szczecina. – Przemysław Kołosowski: Budownictwo sakralne templariuszy z Chwarszczan jako świadectwo zaangażowania zakonników w rozwój osadniczy ziem pomorskich. – Hieronim Kroczyński: Powstanie i dzieje uzdrowiska w Kołobrzegu. – Ewa Gwiazdowska: Milowy krok na drodze postępu cywilizacyjnego. Szczecińska kolej żelazna w ikonografii. – Genowefa Horoszko: Od płacideł do kart kredytowych. – Janina Kosman: Rachuba czasu – zegar, kalendarz (wybrane przykłady kalendarzy ze zbiorów Archiwum Państwowego w Szczecinie). – Anna B. Kowalska: Archeologia w historii badań nad dziejami średnio-wiecznego Szczecina. – Katarzyna Zwierzewicz: Powstanie Książnicy Pomorskiej kamieniem milowym dla nauki i kultury pomorskiej. – Grzegorz Kurka: Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość – budowanie lokalnej tożsamości. Powołanie Muzeum Historii Ziemi Kamieńskiej. – Dariusz Kacprzak, Hanna Szenkiewska: Między przeżyciem muzyki a portretem scenicznym. Tancerka Antonia Merce zw. La Argentina Maksa Slevogta w zbiorach Muzeum Narodowego w Szczecinie. – Renata Korek, Tadeusz Korek: Ptasia chmura. O podróżach Lyonela Feiningera do Mrzeżyna i okolic w latach 1924-1935. – Janusz Mieczkowski: Kilka uwag o wspólczesnej sytuacji mniejszości narodowych i etnicznych na Pomorzu Zachodnim. – Ewa Kowalska: Zabytki na rozdrożu – czyli okiem konserwatorskim na kamienie milowe.

JANKOWSKI, Paweł: Historia terenu ujścia Warty // *Lubuskie Aktualności Rolnicze*. – 2011, nr 5, s. 27
Park Krajobrazowy „Ujście Warty”.

SIATECKI, Alfred: Trzeci klucz do bramy: rozmowy nieautoryzowane albo nieodbyte o przeszłości Środkowego Nadodrza. – Zielona Góra: Muzeum Ziemi Lubuskiej, 2011. – 197, [3] s.: il.; 21 cm

Zawiera: Bogini z Deszczna. Rozmowa z pastorem Feliksem Hobusem, archeologiem z zamilowania. – Trojaczki krośnieńskie. Rozmowa z Edwardem Dąbrowskim, archeologiem. – Ostatni z rodu Piasta. Rozmowa z Janem II Szalonym, księciem żagańskim i głogowskim. – Orszak władców Śląska Lubuskiego. Rozmowa z Ireną Bierwiaczonek, malarką. – Skazani na wieczną tułaczkę. Rozmowa z Tadeuszem Jasińskim, pisarzem historycznym i publicystą. – Pani klenicka mieszka w Otyniu. Rozmowa z Dorotą Talleyrand-Perigod, księżną żagańską. – Koncert, którego snadź nie było. Rozmowa z Fryderykiem Chopinem, kompozytorem i pianistą. – Nadodrzańskie żony ostatniego cesarza Niemiec. Rozmowa z

dr. Martinem Kloosem, filozofem i historykiem, współtwórcą zielonogórskiego muzeum. – Stary przyjaciel znad Warty. Rozmowa z Carlem Teikem, kompozytorem. – Noblista na emigracji wewnętrznej. Rozmowa z prof. dr hab. Walterem Nernstem, fizykiem i chemikiem, noblistą. – Ucieczka do wolności. Rozmowa z dr. Pawłem Wiktorskim, jeńcem wojennym, lekarzem weterynarii, pisarzem. – Wyrwani z korzeniami. Rozmowa z Eberhardem Hilschrem, pisarzem, historykiem i badaczem literatury. – Gniazdo przy trakcie królewskim. Rozmowa z Florianem Kroenkem, pierwszym włodarzem lubuskim. – Raj Matki Boskiej. Rozmowa z ks. bp. Wilhelmem Plutą, ordynariuszem diecezji gorzowskiej, sługą Bożym.

STUDIA Epigraficzne / Uniwersytet Zielonogórski; red. Joachim Zdrenka. T. 4 (2011). – Zielona Góra: Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, 2011. – 192 s.; 24 cm

Zawiera: Antoni Barciak: Inskrypcje Katowic. – Agata Bryłka: Inskrypcje na witrażach w kościołach katowickich. – Edward Skibiński, Paweł Stróżyk: Nieznany fragment inskrypcji na tablicy erekcyjnej z kaplicy Bożego Ciała w katedrze w Gnieźnie. – Edward Skibiński, Paweł Stróżyk: Inskrypcja na średniowiecznej chrzcielnicy w katedrze w Gnieźnie. – Aleksandra Losik-Sidorska: Uwagi na temat wydawania inskrypcji. – Agnieszka Seidel-Grzebińska: Epitafium Pana Strumienia – wybrane aspekty symboliki tekstu i obrazu w nowożytnych epitafiach emblematycznych na Śląsku. – Magdalena Poradzisz-Cincio: Nowożytny zabytki sztuki sepulkralnej dawnego księstwa krośnieńskiego – analiza wybranych przykładów. – Paweł Madejski: Obyczaj epigraficzny w XIX-wiecznych inskrypcjach nagrobnych Radomia. – Eligiusz Podolan: Uwagi o małej kaplicy karmelitów trzewickich na zamku kożuchowskim. – Adam Górski: Lapidarium przy kościele pw. św. Krzyża w Lesznie. – Paweł Karp: Płyty nagrobne Hansa Friedricha von Haugwitza w kościele pw. św. Wawrzyńca w Bogaczowie. – Marcei Tureczek: Akta urzędów powojennych jako materiał pomocniczy w badaniach epigraficznych oraz dokumentacji utraconych dóbr kultury. – Paweł Szymon Towpik: Epitafium nagrobne Johanny Dorohty Schneider (z domu Neumann) – wspomnienie o rodzinie Schneiderów z Ochli koło Zielonej Góry. – Paweł Liefhebber: Pismo jako istotny element badawczy na użytek różnych dziedzin nauki. – Barbara Ławnikowska: Przyczynki do dziejów ludwisarstwa na Dolnym Śląsku. Dzwony z Mirska. – Krzysztof Kostka: Cmentarze wojenne Armii Radzieckiej w powiecie bolesławieckim. – Joachim Zdrenka: Nowo odnaleziona inskrypcja w kościele klasztornym w Gościkowie-Paradyżu z XV wieku (Komunikat).

TALARCZYK, Andrzej: Dziedzictwo kulturowe na Ziemiach Zachodnich i Północnych III Rzeczypospolitej przedmiotem wspólnej troski Polaków i Niemców // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 3, s. 3, 4-5

Symposium w Collegium Polonicum w Ślubicach pt. „Polsko-niemieckie dziedzictwo kulturowe a społeczeństwo obywatelskie w dzisiejszej Polsce – doświadczenia, trendy, szanse”.

TALARCZYK, Andrzej: IX Ogólnopolski Kongres Regionalnych Towarzystw Kultury w Kielcach 24-26 września 2010 rok – widziany z perspektywy lubuskiej. – (Widziane znad Odry; 4) // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 2, s. 3, 4

TALARCZYK, Andrzej: Literatura w Nowej Marchii jako (europejskie) dziedzictwo kulturowe: refleksje z perspektywy odrzańsko-nadnoteckiej. – (Widziane znad Odry; 6) // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 4, s. 3-5

Relacje z polsko-niemieckiej konferencji pt. „Legendy Nadodrzańskie: rozmaite historie z obszaru wzdłuż Odry i Nowej Marchii” w Collegium Polonicum w Ślubicach.

TALARCZYK, Andrzej: Wyprawy studyjne SBR NTK. – [Cz. 2]. – (List z podróży) // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 1, s. 22-24

Relacja autora z udziału w regionalnych spotkaniach i konferencjach w drugiej połowie 2010 r.

TEIKE, Carl: Alte Kameraden: Marsch / Textbearb.: K. A. Döll. – Heidelberg: Mörike Musikverl. // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 34

Scan nut z tekstem.

TURECZEK, Marcei: Polska, Ziemia Lubuska, Niemcy. – (Idee) // *Puls*. – 2011, nr 3, s. 14-16

WALAK, Bogumiła: Budowanie szkoły podstawowej na Ziemi Gorzowskiej w okresie pionierskim // W: *Oblicza szkoły* / red. nauk. Beata A. Orłowska, Bogumiła Walak; Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie Wielkopolskim. – Gorzów Wielkopolski: Wydawnictwo Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej, 2011. – S. 11-26

Cykl: „Niezwykłe i tajemnicze lubuskie jeziora”

BIELECKA, Beata: Afrodyta wśród konwalii. – (Niezwykłe i tajemnicze lubuskie jeziora; 46) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 197, s. 9

BROŻEK, Dariusz: A na początku była Katarzyna. – (Niezwykłe i tajemnicze lubuskie jeziora; 36) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 185, s. 9

BROŻEK, Dariusz: Dziedzic swawolił na tej rzece. – (Niezwykłe i tajemnicze lubuskie jeziora; 35) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 184, s. 9
Żegluga kajakowa na rzece Obrze.

BROŻEK, Dariusz: Jak jezioro poszło do cywila. – (Niezwykłe i tajemnicze lubuskie jeziora; 37) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 186, s. 9
Atrakcje historyczne (fortyfikacje, bazy wojskowe) i turystyczne Kęszycy Leśnej; legendy związane z miejscowością i jeziorem Krzewie.

BROŻEK, Dariusz: Jak radni przełuli jezioro. – (Niezwykłe i tajemnicze lubuskie jeziora; 40) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 190, s. 9
Atrakcje turystyczne oraz historie i legendy związane z jeziorem Głębokim (powiat międzyrzecki); niepewna przyszłość hydrologiczna akwenu.

BROŻEK, Dariusz: Na jego dnie leży muzeum. – (Niezwykłe i tajemnicze lubuskie jeziora; 32) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 180, s. 11
Tajemnice (m.in. zatopiony niemiecki transport wojskowy) oraz flora i fauna jeziora Lubikowskiego.

BROŻEK, Dariusz: Pod obrotowym mostem. – (Niezwykłe i tajemnicze lubuskie jeziora; 29) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 177, s. 10
Kanały, rzeki i jeziora w systemie fortyfikacji Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego.

BROŻEK, Dariusz: Tutaj wypoczywał cesarz. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 38) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 187, s. 12

Atrakcje turystyczne (m.in. poniemieckie bunkry w systemie MRU) oraz walory wypoczynkowe jezior Chycina i Cisie w powiecie międzyrzeckim (gmina Bledzew).

CHAJEWSKI, Dariusz: Dużo wody leży w rynnach. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 27) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 174, s. 11

CHAJEWSKI, Dariusz: Jakby ktoś dołał tutaj farbę. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 34) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 183, s. 10

CHAJEWSKI, Dariusz: Tak rodzą się jeziora. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 6) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 152, s. 14

Rzeźba polodowcowa Ziemi Lubuskiej, pochodzenie jezior.

CHAJEWSKI, Dariusz: To jezioro służyło w wojsku. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 31) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 179, s. 9

Flora i fauna jeziora Niesłysz oraz rola akwenu w niemieckim systemie obronnym Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego.

FEDER, Mateusz: Archipeląg na jeziorze. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 20) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 166, s. 10

FEDER, Mateusz: Jeziora, w których miesza wiatr. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 49) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 201, s. 9

Atrakcje turystyczne i legendy związane z akwenami Drawieńskiego Parku Narodowego.

FEDER, Mateusz: Jeziora z zaginioną wsią. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 55) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 208, s. 10

Flora i fauna jeziora Lipie, legendy związane z jeziorem Słowa (akweny powiatu strzelecko-drezdeneckiego).

FEDER, Mateusz: Na diabelskich półwyspach. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 52) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 204, s. 15

Historie i legendy związane z jeziorem Osiek (gmina Dobiegniew), atrakcje turystyczne (Łemkowska Wątra w Ługach).

FEDER, Mateusz: Trzy jeziora z legendami. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 53) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 206, s. 11

Atrakcje turystyczne Lubuskich Mazur (jeziora Długie, Słowa i Osiek), akwenów powiatu strzelecko-drezdeneckiego.

FEDER, Mateusz: Tu budowano słynne U-booty?. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 47) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 198, s. 13

Atrakcje historyczne (fortyfikacje Doliny Noteci) oraz atrakcje związane z jeziorem Łubowo (gmina Drezdenko).

FEDER, Mateusz: Zdobądź skarb i niewiaścę. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 50) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 202, s. 9

Znaleziska z dna jezior dankowskich (Wielgie i Kinołęka) oraz osobliwości archeologiczne i historyczne Dankowa (gmina Strzelce Krajeńskie).

KOZŁOWSKI, Paweł: Czysta woda, piękne brzegi. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 5) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 151, s. 9

KOZŁOWSKI, Paweł: Są różne jak ogień i woda. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 4) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 150, s. 8

MIŁKOWSKI, Jarosław: Gdzie spojrzysz tam jezioro. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 22) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 168, s. 11

MIŁKOWSKI, Jarosław: Małe jezioro z dużymi rybami. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 21) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 167, s. 10

Flora i fauna oraz atrakcje turystyczne jeziora Nierzym koło Gorzowa Wlkp.

MIŁKOWSKI, Jarosław: Nad jeziorem... Bestii. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 23) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 169, s. 15

MIŁKOWSKI, Jarosław: Ta wieś była jak Feniks. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 26) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 173, s. 10

MIŁKOWSKI, Jarosław: W podgorzowskich Portkach woda krystaliczna i pełna ryb. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 19) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 165, s. 11

PIKULIK, Jakub: Głaz i lipa dzielą ten świat. – (Niezwyczajne i tajemnicze lubuskie jeziora; 48) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 200, s. 10

Archeologia

ARCHEOLOGIA Środkowego Nadodrza / [zespół red. Włodzimierz Rebelski przewodn.], Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza w Zielonej Górze z siedzibą w Świdnicy, Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich. Oddział Lubuski. T.8 (2011). – Zielona Góra: Wydaw. Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 2011. – 307 s.; 31 cm

Zawiera: Studia i Materiały: Andrzej Krzyszowski: Ratownicze badania wykopaliskowe na cmentarzu kultury łużyckiej w Białkowie (stan. 1), gm. Lubsko, pow. żarski, woj. lubuskie. – Justyna Żychlińska: Osada ludności kultury łużyckiej na stanowisku 20 w Jordanowie, pow. świebodziński, woj. lubuskie. – Daniel Żychliński: Osada ludności kultury przeworskiej z okresu wędrówek ludów w Jaromierzu, pow. wolsztyński, woj. wielkopolskie, stan. 19. – Ewa Lisowska, Bartłomiej Gruszka, Piotr Gunia: Przedmioty kamienne z wczesnośredniowiecznej osady w Zawadzie, stan. 1, pow. zielonogórski w świetle wyników analiz petroarcheologicznych. – Arkadiusz Michalak, Piotr Wawrzyniak: Nowożytny topór z Koźuchowa. – Sławomir Kałagate: Fragmenty naczyń kamionkowych pozyskanych w trakcie nadzoru archeolo-

gicznego nad przebudową zamku w Sulechowie, woj. lubuskie. – Łukasz Gil: Fajki gliniane z państwa stanowego Żary-Trzebień. **Sprawozdania i Komunikaty**: Julia Orlicka-Jasnoch: Badania ratownicze na cmentarzysku kurhanowym kultury łużyckiej w Raculi, stan. 15, pow. zielonogórski. – Paweł Stachowiak: Fragment szpili z brązu odkryty na stan. nr 21 w Mozowie, gm. Sulechów, pow. zielonogórski, woj. lubuskie. – Rafał Niedźwiecki: Badania wykopaliskowe na cmentarzysku ludności kultury łużyckiej na stan. 2 w Nowym Miasteczku, pow. nowosolski, woj. lubuskie. – Ewa Przechrzta: Ślady osadnictwa kultury łużyckiej odkryte w miejscowości Ochla, stan. 31, gm. Zielona Góra. – Hubert Augustyniak: Wyniki badań i nadzorów archeologicznych przeprowadzonych w Świebodzinie przy ul. Szpitalnej. – Waldemar Ossowski, Paweł Stachowiak: Późnośredniowieczna łódź jednopienna z miejscowości Brody, pow. zielonogórski. – Agnieszka Indycka: Łódź jednopienna z Międzyrzecza w woj. lubuskim. **Kronika**: Marlena Magda-Nawrocka: Wspomnienie o Alinie Łosińskiej (z domu Urbańskiej) (1936-2010). – Marlena Magda-Nawrocka: Działalność Muzeum Archeologicznego Środkowego Nadodrza w roku 2010.

MARCINKIAN, Andrzej: Tajemnice naszej Ziemi / wywiad-rzeka Alfreda Siateckiego z doktorem Andrzejem Marcinkianem, ostatnim spośród pierwszych lubuskich archeologów. – Zielona Góra: Pro Libris – Wydawnictwo Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Cypriana Norwida, 2011. – 183 s.: il. kolor.; 22 cm

NADODRZE w starożytności: konferencja: Grabice, 23-30 czerwca 2004 r. / pod red. Grzegorza Domańskiego. – Zielona Góra: Wydawnictwo Fundacji Archeologicznej, 2011. – 204 s.: il.; 30 cm

Wojsko, fortyfikacje, zakony

BROŻEK, Dariusz: I przyszła zagłada // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 258, s. 9
Demontaż bunkrów po byłym radzieckim składowisku broni atomowej nad jeziorem Buszno (gmina Sulęcín).

DELLINGSHAUSEN, Friedrich Adolph von: Zakon Joannitów w Nowej Marchii / tł. Przemysław Florjanowicz-Błachut // *Zeszyty Naukowe. Nowa Marchia – prowincja zapomniana – Ziemia Lubuska – wspólne korzenie*. – Nr 9 (2011), s. 25-55
Historia zakonu joannitów w Nowej Marchii od poł. XIV w. do współczesności.

FORTYFIKACJE w Polsce: historia, perspektywy ochrony, zagospodarowanie / red. Grzegorz Urbanek. – Pniewo: Muzeum Fortyfikacji Nietoperzy, cop. 2011. – 102 s.: il.; 30 cm

Zawiera: Grzegorz Podruczny: Fortyfikacje tzw. Bramy Lubuskiej w okresie nowożytnym. – Marcin Wichrowski: Twierdza Kostrzyn w latach 1815-1914: koncepcje rozbudowy i operacyjnego wykorzystania, część I. – Janusz Pokrzywnicki: Reduta w fortyfikacji nowopruskiej. – Włodzimierz Grabowski: Twierdza fortowa Grudziądz z przełomu XIX i XX wieku – stan zachowania i perspektywy zagospodarowania. – Janusz Miniewicz: Różnorakie aspekty fortyfikacji Frontu Fortecznego Łuku Odry-Warty. – Jacek Biesiadka: Pokojowa i wojenna obsada żołnierska Frontu Fortecznego Łuku Odry-Warty. – Bogusław Perzyk: Losy fortyfikacji Łuku Odry-Warty po roku 1945 na tle procesu zagospodarowywania budowli obronnych w Polsce. – Marcei Tureczek: Od „białej plamy” do Muzeum Fortyfikacji i Nietoperzy. MRU w projektach polskiej elektrowni atomowej latach 70. i 80. XX wieku. – Grzegorz Urbanek: Międzyrzeczki Rejon Umocniony – bilans lat minionych, stan krajobrazu fortecznego i problemy konserwatorskie. – Krzysztof Michalak: Walory przyrodnicze Pozycji Noteckiej na odcinku Warty i Noteci.

KAMIENIE milowe: materiały opracowane z okazji obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa 2011 w województwie zachodniopomorskim / [red. Anna Bartczak, Maria Witek]; Biuro Dokumentacji Zabytków. – Szczecin: Biuro Dokumentacji Zabytków, 2011. – 183 s.: il. kolor.; 24 cm

Zawiera m.in.: Kazimiera Kalita-Skwirzyńska: Znaki drogowe wokół wsi Chełm Dolny oraz znak ze szlaku „krzyżowców” na terenie dawnego powiatu Chojna. – Przemysław Kołosowski: Budownictwo sakralne templariuszy z Chwarszczan jako świadectwo zaangażowania zakonników w rozwój osadniczy ziem pomorskich.

KORDYŁASIŃSKI, Andrzej: Rycerskimi traktami na pograniczu Nowej Marchii i Pomorza Zachodniego. – Il. // *Wędrowiec Zachodniopomorski*. – 2011, nr 24, s. 37-45

MIĘDZY zamkiem a twierdzą: studia nad dziejami fortyfikacji w Dreźnie: materiały z konferencji 14 maja 2010 / red. nauk. Grzegorz Podruczny. – Kielce: Infort, 2011. – 79 s., il.; 30 cm

Zawiera: Grzegorz Podruczny: Wstęp. – Waldemar Gawiejnowicz: Najstarsze fortyfikacje Dreźnie: wczoraj – dziś – jutro. – Marcin Wichrowski: Narodziny fortu. Budowa i utrzymanie twierdzy Dreźnie w latach 1603-1606. – Radosław Skrycki: Dreźnie w kartografii okresu wojny trzydziestoletniej. – Tomasz Karpiński: Dreźnie w czasie wojny siedmioletniej. – Grzegorz Podruczny: Budownictwo wojskowe w twierdzy Dreźnie. – Błażej Skaziński: Twierdza Dreźnie jako problem konserwatorski.

PIASEK, Dariusz: Smoki, szachownice i święci, czyli o symbolice wybranych elementów dekoracyjnych średniowiecznych kościołów na nowomarchijskim odcinku „szlaku krzyżowców” // *Zeszyty Naukowe. Nowa Marchia – prowincja zapomniana – Ziemia Lubuska – wspólne korzenie*. – Nr 10 (2011), s. 61-117

POZYCJA Pomorska: studia nad dziejami fortyfikacji w dolinie Noteci: materiały z konferencji 21 maja 2011 / red. Jerzy Sadowski. – Gliwice: Infort, 2011. – 97 s., il.; 30 cm

Zawiera: Jerzy Sadowski: Fortyfikacje Pozycji Pomorskiej 1932-1945. Odcinek Dreźnie i jaz na Noteci. – Zbigniew Miler: Fortyfikacje w zachodniej części Puszczy Noteckiej. – Grzegorz Urbanek: Umocnienia Pozycji Pomorskiej w Drawieńskim Parku Narodowym – węzeł obronny „Pustelnia”. – Tomasz Tymiński: Pozycja Pomorska, rygiel Jeziora Łubowo. – Sascha Sabien, Patrice Wijnands: Linia rozwoju schronu bojowego typu B1-1 na przykładzie obiektów Pozycji Pomorskiej. – Marcin Dudek: Nietypowe obiekty Pozycji Pomorskiej w dolinie Warty i Noteci. – Andrzej Żabski: Fortyfikacje Pozycji Pomorskiej na obszarze poligonu w Bornem Sulinowie. – Robert Michalak: Zarys dziejów kolei żelaznych w Dreźnie do 1945 roku i ich wykorzystanie dla potrzeb fortyfikacji. – Sebastian Mizerski: Historia munduru i wyposażenia niemieckich wojsk lądowych 1914-1945. – Waldemar Sykosz: Ekspozycja wyposażenia i funkcjonowania niemieckich fortyfikacji okresu II wojny światowej w schronie-muzeum „R-116a Zbrosławice”.

Międzyrzecki Rejon Umocniony

BROŻEK, Dariusz: Bunkry celują w wycieczki // *Głos Gorzowa*. – 2011, nr 386, s. 4
Bunkry Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego koło wsi Pniewo.

BROŻEK, Dariusz: Bunkry pod ochroną! // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 201, s. 6

Prace nad wpisaniem poniemieckich fortyfikacji okolic Międzyrzecza i Lubrzy do rejestru zabytków.

BROŻEK, Dariusz: Pierwszy raz od wojny most z metalu się ruszył // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 242, s. 6

Uruchomienie nieczynnego poniemieckiego mostu obrotowego w systemie fortyfikacyjnym MRU (Kursko, gmina Międzyrzecz).

FRANAS, Lech Stanisław: Ostatni budowniczy MRU? // *Powiatowa*. – 2011, nr 2, s. 23
Sylwetka budowniczego MRU Guentera Leibnera, urodzonego w 1920 roku w Boryszynie.

MIĘDZYRZECKIE bunkry są już zabytkiem, to turystyczny przebój naszego regionu / (dab) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 256, s. 9

Wpis międzyrzeckich fortyfikacji na listę obiektów zabytkowych.

PACZKOWSKI, Grzegorz: Cudze chwalicie, swego nie znacie... – [Cz. 2] // *Powiatowa*. – 2011, nr 6, s. 23

Obiekty fortyfikacyjne Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego.

PIEPRZKA, Mariusz: Niezwykłe mosty: przesuwane i obrotowe... – (Blisko nas) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 22, s. 16-17

Mosty jako element obronny Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego.

PIEPRZKA, Mariusz: Pasja i historia: miejsce miłośników militariów i fortyfikacji / fot. Marcin Kamiński. – (Blisko nas: ciekawe miejsca regionu gorzowskiego) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 7, s. 14-15

Grupa Warowna Jahn koło wsi Boryszyn, gmina Lubrza.

PIEPRZKA, Mariusz: Podziemny świat: 15 kilometrów systemu komunikacyjnego. – (Blisko nas) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 29, s. 17

Obiekty podziemne zwane pancernkami oraz systemy komunikacyjne grup warownych na obszarze MRU.

PIEPRZKA, Mariusz: Tajemnice i legendy MRU: w poszukiwaniu skarbów przeszłości. – (Blisko nas) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 16, s. 20
Historia Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego.

PIEPRZKA, Mariusz: Wojna maszyn: Niemcy planowali zakończyć rozbudowę MRU do 1955 roku // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 38, s. 16

Wyposażenie militarne MRU i koncepcja obrony ówczesnego pasa nadgranicznego.

PIKULIK, Jakub: Ki czort?: znika nam fort // *Głos Gorzowa*. – 2011, nr 419, s. 3
Stan fortów w Sarbinowie, Górzycy, Żabicach i Czarnowie.

SADOWSKI, Jerzy: Grupa Warowna „Ludendorff” / [rys. Filip Suchoń; tł. Wojciech Jarnutowski]. – Gliwice: INFORT Jerzy Sadowski, 2011. – 52 s.: il. (w tym kolor.); 24 cm

URBANEK, Grzegorz: O fortyfikacjach też warto rozmawiać / fot. M. Frąckowiak // *Powiatowa*. – 2011, nr 11, s. 35

Relacja z sesji naukowej o tematyce związanej z Międzyrzeckim Rejonem Umocnień.

Wyznania

CHABASIŃSKA, Anna: Powojenny prozelityzm na Ziemi Lubuskiej: uwarunkowania i znamiona zjawiska // *Studia Lubuskie*. – T. 7 (2011), s. 341-367

Biblioteka, archiwa, muzea, wydawnictwa

ARCHIWUM w internecie / (az) // *Gorzowskie Wiadomości Samorządowe*. – 2011, nr 1, s. 12

Digitalizacja zbiorów w Archiwum Państwowym w Gorzowie Wlkp.

BARAŃSKI, Dariusz: Archiwum rośnie, choć teren trudny // *Gazeta Wyborcza – Zielona Góra – Gorzów Wlkp.* – 2011 [19.12], s. 3

BARAŃSKI, Dariusz: Budujemy nasze archiwa // *Gazeta Wyborcza – Zielona Góra – Gorzów Wlkp.* – 2011 [13.04], s. 3

Budowa nowej siedziby Archiwum Państwowego w Gorzowie Wlkp.

BARAŃSKI, Dariusz: Stanie archiwum na łące // *Gazeta Wyborcza – Zielona Góra – Gorzów Wlkp.* – 2011 [03.08], s. 3

Rusza budowa gorzowskiego Archiwum Państwowego.

BARAŃSKI, Dariusz: Zasłużyli na archiwum // *Gazeta Wyborcza – Zielona Góra – Gorzów Wlkp.* – 2011 [09.09], s. 3

W Gorzowie Wlkp. za rok powstanie nowe Archiwum Państwowe.

BIELSKA, Anna: Kazimierz Marcinkiewicz jako publicysta miesięcznika katolickiego „Aspekty”: wizja państwa i społeczeństwa polskiego w pierwszych latach III RP // *Studia Zachodnie*. – T. 12 (2011), s. 179-189

FROHLOFF, Rudi: Landsberger Heimattreffen frei Haus // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 12

Rola wydawnictwa „Heimatblatt” w kontaktach z rodzinnymi stronami.

HASSE-DRESING, Ursula: Neues aus unserem Museum // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 9-10
Nowe ekspozyty w muzeum Heimatmuseum für Landsberg (Warte) und die Neumark.

HARTMANN, Stefan: Tajne Archiwum Państwowe Fundacji Pruskiego Dziedzictwa Kulturalnego w Berlinie-Dahlem: dzieje, zadania i struktura zasobu: informacja dla użytkowników polskich // *Zeszyty Naukowe. Nowa Marchia – prowincja zapomniana – Ziemia Lubuska – wspólne korzenie*. – Nr 9 (2011), s. 57-62

HLEBIONEK, Marcin: Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny, nr 18, 2011, ss. 576+8 nlb. – (Recenzje i omówienia) // *Archiwista Polski*. – R. 16 (2011), nr 4, s. 74-77
Zawiera rec. wydawnictwa: Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny. – Nr 18 (2011).

JĘDRYSIAK, Tadeusz, ROHRSCHEIDT, Armin Mikos von: Militarna turystyka kulturowa. – Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, 2011
Zawiera: S. 158-159: Twierdza Kostrzyn. – S. 179: Pozycja Odry (Oderstellung) [Cigacice, Leśna Góra]. – S. 169: Muzeum Woldenberczyków w Dobiegniewie, Lubuskie Muzeum Wojskowe [w Drzonowie]. – S. 204: Muzeum Chwały Oręża Polskiego w Witnicy. – S. 205: Muzeum Martyrologii Alianckich Jeńców Wojennych w Żaganiu. – S. 212: Podziemne militarne trasy turystyczne – Boryszyn, Kaława – Międzyrzecki Rejon Umocniony, Kostrzyn nad Odrą – Twierdza Kostrzyn.

KAMIŃSKA, Krystyna: Dziedzictwo kulturowe regionu pogranicza // *Pegaz Lubuski*. – 2011, nr 3 (46), s. 17
Zawiera rec. książki: Dziedzictwo kulturowe regionu pogranicza. – Gorzów Wlkp., 2010.

KAMIŃSKA, Krystyna: XVII Nadwarciański Rocznik // *Pegaz Lubuski*. – 2011, nr 1 (44), s. 17
Zawiera rec. wydawnictwa: Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny. – T. 17 (2010).

KAMIŃSKA, Krystyna: Zorndorf 1758: nierozstrzygnięta bitwa // *Pegaz Lubuski*. – 2011, nr 3 (46), s. 17
Zawiera rec. książki: Zorndorf 1758: nierozstrzygnięta bitwa. – Zielona Góra, 2011.

KÖSTERING, Susanne: Nadodrzańskie muzea: garść aktualnych informacji o muzeach brandenburskich // *Zeszyty Naukowe. Nowa Marchia – prowincja zapomniana – Ziemia Lubuska – wspólne korzenie*. – Nr 10 (2011), s. 27-45
Muzealnictwo w Brandenburgii od 1990 r.

KUFEL, Robert Romuald: Archiwum Diecezjalne w Zielonej Górze i jego zasób // *Zeszyty Naukowe. Nowa Marchia – prowincja zapomniana – Ziemia Lubuska – wspólne korzenie*. – Nr 10 (2011), s. 47-59

MACHOWSKA, Magdalena: Bronisława Wajs – Papusza: między biografią a legendą. – Kraków: Zakład Wydawniczy „Nomos”, 2011. – 364 s.: il.; 24 cm

MIŁKOWSKI, Jarosław: Tutaj zmieści się 8 km akt! // *Gazeta Lubuska* (Wyd. D). – 2011, nr 178, s. 5

Prolog budowy budynku Archiwum Państwowego w Gorzowie Wlkp.

NYCZ, Waław: Kresowe muzeum w Nietoperku?: rozmowa z... / rozm. Piotr Kościński // *Rzeczpospolita*. – 2011, dod. Księga Kresów Wschodnich 2, nr 3, s. 14
Plany utworzenia muzeum kresowego w Nietoperku koło Międzyrzecza.

PRASKI, Filip: Historia miasta zapisana na VHS: Archiwum Państwowe inwentaryzuje i dygitalizuje materiały telewizji Vigor. – (Temat tygodnia) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 41, s. 4-5

RUSEK, Tomasz: Udało się!: są miliony: będzie nowe archiwum // *Gazeta Lubuska* (Wyd. D). – 2011, nr 86, s. 4

RYŁKO, Krzysztof: Rzecz o czasach, ludziach i miejscach // *Tylko Gorzów*. – 2011, nr 42, s. 12

W Collegium Polonicum otwarto wystawę pt. „Na granicy. Rzecz o czasach, ludziach i miejscach” – polsko-niemiecka granica na Górnym Śląsku (1922-1939).

SIATECKI, Alfred: Tajemnice naszej ziemi. – (Prosto z drukarni) // *Puls*. – 2011, nr 1, s. 37.

Zawiera rec. książek: Wczesnośredniowieczny system obronny Krosna Odrzańskiego w świetle badań terenowych na tle kroniki Thietmara / Edward Dąbrowski. – Krosno Odrz., 2009; Ziemia Lubuska w dobie cywilizacji łuzyckiej. Cz. 1-2 / Andrzej Marcinkian. – Zielona Góra, 2010.

STARGARDIA: rocznik Muzeum w Stargardzie / Muzeum w Stargardzie; [Marcin Majewski red.]. T. 6. – Stargard: Muzeum, 2011. – 523 s.; 24 cm

Zawiera: **I. Artykuły, rozprawy, komunikaty**: Edward Rymar: Czy Zitarigroda z 1124 roku to Stargard nad Iną?. – Natalia Lewko: Nowe uwagi o kościele w Nowym Warpnie. – Edward Rymar: Duchowni i kościoły Stargardu w Repertorium Germanicum za lata 1378-1471. – Antoni Porzeziński: Choszczno – Stare Miasto. Wyniki badań ratowniczych prowadzonych przy ul. Wolności/Rynek w 2008 roku. – Andrzej Zyśko: Ceramika siwa z badań parcel przy przedłużeniu ul. Władysława Łokietka (Targ Drzewny) w obrębie kwartału IX w Stargardzie. – Paulina Romanowicz: Naczynia kamionkowe z Siegburga i Waldenburga w późnośredniowiecznym Stargardzie. – Karolina Stań: Przedmioty skórzane pozyskane w trakcie interwencyjnych badań archeologicznych przy przeniesieniu nitki ciepłociągu i instalacji gazowej w ul. Grodzkiej w Stargardzie. – Ewa Skowrońska: Ceramika budowlana z kompleksu klasztornego augustianów-eremitów w Stargardzie. Wprowadzenie do badań. – Katarzyna Magdalena Krawczyk: Detal architektoniczny jako nośnik informacji. Wkład badań nad detalem architektonicznym w poznanie założenia augustianów-eremitów w Stargardzie. – Wojciech Konopka: Lokalizacja wybranych obiektów związanych z prawem karnym w Stargardzie od XIII do XVIII wieku. – Grzegorz Jacek Brzustowicz: Pomorski krewny władców Anglii i Szkocji, cesarski pułkownik Daniel von Hebron vel Hepburn (16.10.1584 Stargard – 18.07.1628 Stargard). – Wojciech Konopka: Pomorskie miecze katowskie – charakterystyka wybranych okazów. – Edward Rymar: Stefan Czarniecki i jego podkomendni w Nowej Marchii i Księstwie Pomorskim w latach 1656-1659. – Karol Kwiatkowski: Motywy biblijne na niderlandzkich talerzach fajansowych z badań kwartału IX w Stargardzie. – Jerzy Grzelak: Żydzi naturalizowani w Stargardzie na podstawie edyktu emancypacyjnego z 11 marca 1812 r. – Barbara Ochendowska-Grzelak: Miejsce Mittelalterliche Backsteinbauten Mittelpommerns Hansa Lutscha w refleksji niemieckiej XIX-wiecznej historii sztuki nad średniowieczną architekturą ceglana. – Andrzej Bierca:

Garnizon stargardzki w latach I wojny światowej. – Józef Stanielewicz: Aspekty gospodarcze pobytu polskich robotników sezonowych w powiecie stargardzkim w dwudziestoleciu międzywojennym. – Marcin Szerle: Apropozycja Gdyni w okresie międzywojennym. – Piotr Tarnawski: Kluby sportowe na ziemi stargardzkiej przed 1945 r. Przyczynek do historii sportu na ziemi stargardzkiej do 1945 r. – Monika Szauman: Stargardzki męski hufiec Związku Harcerstwa Polskiego w latach 1945-1950. – Jolanta Aniszewska: „Niezależność” – tygodnik NSZZ „Solidarność” w Stargardzie – na tle wybranej prasy lokalnej. **II. Polemiki, recenzje, omówienia:** Wojciech Łysiak: Felix Biermann, Zisterzienser auf Hiddensee 1296-1536. Geschichte und Archäologie eines verschwundenen Klosters, wyd. Insel Information Hiddensee, Witte 2009, ss. 126. – Ingrid Schmidt, Die Dynastie der Rügenfürsten (1186-1325), wyd. Hinstorff, Rostock 2009, ss. 112. – Jaromir Schroeder, Žéce pieśnią písone. Spiewórz biograficzny ks. Antoniego Peplińskiego, Muzeum Zachodnio-Kaszubskie i Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Oddział Bytowski, Bytów 2010, ss. 116. **III. Inne:** Bożena Stramek: Zarys dziejów Zespołu Szkół nr 1 im. Mieszka I w Stargardzie. **IV. Z życia Muzeum:** 1. Muzeum a szkoła: Działalność oświatowa w latach 2009-2010 (Aleksandra Gładysiewicz). – 2. Działalność wystawiennicza: Ekspozycje w latach 2009-2010 (Aleksandra Gładysiewicz). – 3. Sprawozdania: Sprawozdanie z działalności Działu Archeologicznego w latach 2009-2010 (Marcin Burdziej); Sprawozdanie z działalności Działu Historycznego w latach 2009-2010 (Jolanta Aniszewska); Sprawozdanie z działalności Działu Dokumentacji Zabytków w latach 2009-2010 (Arleta Majewska). – 4. Nabytki: „Nadbrzeżny krajobraz z rybakami”. Niderlandzka płytka flizowa z badań w Stargardzie (Karol Kwiatkowski); Jedwabna mitenka z badań na kwartale IX w Stargardzie (Karolina Stań).

II. Historia miast i wsi

Bledzew

PACZKOWSKI, Grzegorz: Cudze chwalicie swego nie znacie: śladami bledzewskich cystersów // *Powiatowa*. – 2011, nr 8, s. 44-45

Chwałowice

RUSIŃSKI, Marek: Chwałowice dawniej i dziś w fotografii: zbiory Bogdana Macejewskiego uzupełnione przez mieszkańców Chwałowic. – Bogdaniec: Urząd Gminy, 2011. – 19 s.: il.; 21 cm

[TRZYSTADWUDZIESTOPIĘCIOLECIE] 325-lecie Chwałowic / [red. Monika Wilk; tł. Edyta Kiełpińska; fot. Józef Maciejewski et al.]. – Bogdaniec: Gminna Biblioteka Publiczna, 2011. – 98 s.: il.; 21 cm

Bobowicko

KWIECIŃSKI, Zygmunt: Michał Fijałka (1915-1983) // *Powiatowa*. – 2011, nr 6, s. 14-15
Sylwetka Michała Fijałki, organizatora Szkoły Rolniczej w Bobowicku.

KWIECIŃSKI, Zygmunt: Nauczycielka i wychowawca z Bobowicka mgr inż. Jadwiga Papaj (1931-2002) // *Powiatowa*. – 2011, nr 10, s. 14

Brójce

CMENTARZ ewangelicki w Brójcach – fakt dokonany / A. Z. – Cz. 2 // *Powiatowa*. – 2011, nr 12, s. 22

Święto patronalne kościoła pomocniczego w Brójcach.

SZYLAR, Jadwiga: Ewangelicki cmentarz w Brójcach // *Powiatowa*. – 2011, nr 7, s. 45
Odślonięcie obelisku na cmentarzu ewangelickim w Brójcach.

Chojna (woj. zachodniopomorskie)

GAZIŃSKI, Radosław: „Rocznik Chojński” 1 (2009), ss. 180 // *Przegląd Zachodniopomorski*. – R. 26 (2011), z. 1, s. 195-197

Zawiera rec. książki: Rocznik Chojński / Radosław Gaziński. – Chojna, 2009.

GWIAZDOWSKA, Ewa: Der Stettiner Maler Ludwig August Most / Übertr. Heiko Walther-Kämpfe // *Viadrus*. – Jg. 3 (2011), s. 102-104

Fragmety artykułu: Szczeciński malarz August Ludwig Most pośród murów Chojny w roku 1835 / Ewa Gwiazdowska. – Il. // *Rocznik Chojński*. – T. 2 (2010), s. 144-152.

KNÜVENER, Peter, SCHUMANN, Dirk: Die Königsberger Marienkirche und ihre Kunstschätze // W: Im Dialog mit Raubrittern und schönen Madonnen: die Mark Brandenburg im späten Mittelalter / hrsg. von Clemens Bergstedt. – Berlin, 2011. – S. 254-258

SCHWEBEL, Klaus: Schwebel aus der Pfalz: neumärkischer Zweig aus Königsberg in der Neumark // *Archiv ostdeutscher Familienforscher*. – 19 (2011), S. 60-93

SKRYCKI, Radosław: Chojna: impresje sprzed wieku = Königsberg in der Neumark: Bilder aus einer vergangenen Zeit / [tł. na jęz. niem. Torsten Salzer; fot. Andrzej Łazowski]. – Szczecin: Stowarzyszenie Czas Przestrzeń Tożsamość, 2011. – [4], 184 s., [28] s. tabl.: il.; 21 cm

Czarnów

PIEPRZKA, Mariusz: Zabytek pod śmieciemi: większość fortu rozebrano na cegły do powojennej odbudowy polskich miast. – (Blisko nas) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 41, s. 16
Historia fortu pierścieniowego w Czarnowie.

Danków

PIEPRZKA, Mariusz: Tajemnicza i malownicza wieś: idealne miejsce na wypoczynek i agroturystykę // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl.* – 2011, nr 30, s. 21
Historia wsi Danków sąsiadującej z Barlinecko-Gorzowskim Parkiem Krajobrazowym.

Dąbroszyn

ANSICHT Schloss Tamsel, kolorierter Stahlstich, um 1830: [staloryt] // *Viadrus.* – Jg. 3 (2011), okł. s. 4
Pałac i kościół w Dąbroszynie, ok. 1830 r.

PIEPRZKA, Mariusz: Niedoszły symbol polsko-niemieckiej integracji: w trakcie przebudowy pałacu pojawiło się sekretne przejście z klatki schodowej do sypialni właścicielki // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl.* – 2011, nr 40, s. 16
Historia pałacu w Dąbroszynie.

Deszczno

FELIX Gottfried Ferdinand Hobus, Pfarrer, großer Baumeister, Entdecker des „Götzen von Dechsel“ / erarb. u. vorgetr. in deutscher Sprache von Schülerinnen u. Schülern der 9. Klasse des Gymnasiums in Deszczno (Dechsel) am 7.05.2011 // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land.* – 2011, H. 42, s. 67-68
Życie i działalność pastora Felixa Hobusa.

JÄNSCH, Margot u. Günther: Fahrt nach Dechsel am 7. Mai 2011: Ehrung für Pastor Hobus // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land.* – 2011, H. 42, s. 68-69
Relacja z uroczystości odsłonięcia tablicy pamięci pastora Felixa Hobusa w Deszcznie.

PRASKI, Filip: Legenda pastora: uroczyste odsłonięcie tablicy // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl.* – 2011, nr 7, s. 12
W Deszcznie zostanie odsłonięta tablica upamiętniająca pastora Felixa Hobusa.

SCHIMMEL, Herbert: Gedenken an Pfarrer Hobus: Rede aus Anlass der Enthüllung der Gedenktafel in Dechsel // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land.* – 2011, H. 42, s. 14
Przemówienie z okazji odsłonięcia tablicy pamięci pastora Felixa Hobusa, odkrywcy Łęgów Nadwarciańskich i figurki „Bożka z Deszczna”.

Dębno (woj. zachodniopomorskie)

DĘBNO/Neudamm na starej pocztówce i fotografii / [podpisy il. Lech Łukasiuk, Leszek Włodkowski-Moszej; tł. Ryszard Kuścielek]. – Dębno: LM DESIGN Leszek Włodkowski-Moszej, [2011]. – 120 s.: il. kolor.; 16x24 cm

DOBROWOLSKI, Andrzej: In Memoriam: Ryszard Kołodziej: 4.12.1948 – 4.01.2011 r.: poseł na Sejm RP // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2011, nr 1, s. 3-4
Biogram dębnowskiego polityka i społecznika, posła na Sejm RP X i II kadencji.

DOBROWOLSKI, Andrzej: Odświeżenie tablicy poświęconej Janowi Baczewskiemu w Rangsdorf // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2011, nr 3, s. 6-8
Delegacja dębnowskich samorządowców z wizytą w Rangsdorf na uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej poświęconej drugiemu powojennemu burmistrzowi Dębna.

DOBROWOLSKI, Andrzej: Władysław Puch: kronikarz Dębna i Powiatu Chojeńskiego // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2011, nr 6, s. 10-14
Kronikarskie zapiski dotyczące historii Dębna i powiatu chojeńskiego.

DOBROWOLSKI, Andrzej: Władysław Puch: pionier oświaty i pierwszy kronikarz Dębna // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2011, nr 6, s. 7-10
Biogram nauczyciela i społecznika, jednego z pierwszych mieszkańców Dębna.

GÓRNY, Sebastian: Podróż sentymentalna: wizyta dawnych mieszkańców. – (Region) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 13, s. 15
Wizyta byłych mieszkańców (Neudamm) Dębna.

GÓRNY, Sebastian: Powrót po długich latach: Niemcy oddali miastu zabytkowe dzwony // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 28, s. 11
Zaginionie podczas wojny dzwony z kościoła w Dębnie odnalezione w Tetlow pod Berlinem.

JENDA, Emilia: Oryginalny dzwon ratuszowy wraca do Dębna // *Mysłiborskie Wiści*. – 2011, nr 18, s. 7
Porozumienie samorządów Dębna i Teltow w sprawie przekazania przez stronę niemiecką dwóch dębnowskich dzwonów z XVII i XVIII wieku.

KAMIŃSKA, Krystyna: Godność Polaka: opowieść o Janie Baczewskim / Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Dębno. – Gorzów Wlkp.; Dębno: Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy, 2011. – 108 s.: il.; 21 cm

KOŁODZIEJ, Aniela: „Jesteśmy tu i teraz”: 7. rok działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku „Piękne Życie” Stowarzyszenia Miłośników Dębna w Dębnie // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2011, nr 5, s. 30

LEWANDOWSKI, Łukasz: Osadnictwo wojskowe i cywilne w Dębnie w latach 1945-1948 // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2011, nr 1, s. 6-10
Ruch osadniczo-przesiedleńczy w powojennym Dębnie.

LEWANDOWSKI, Łukasz: Stronnictwo Demokratyczne w Dębnie w latach 1945-1948 // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2011, nr 6, s. 5-6

LEWANDOWSKI, Łukasz: Szkolnictwo i sport w Dębnie w latach 1945-1948 // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2011, nr 5, s. 5-7

ŁABUZ, Stanisław: „Notatki z lat minionych”. – Cz. 1: (spisane 13.01.2011 roku) // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2011, nr 2, s. 3-5
Życie społeczno-polityczne w gminie Dębno (lata 50. i 60.).

ŁABUZ, Stanisław: „Notatki z lat minionych”. – Cz. 2 // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2011, nr 3, s. 3-6
Życie społeczno-polityczne w gminie Dębno (lata 50. i 60.).

ŁABUZ, Stanisław: „Notatki z lat minionych”. – Cz. 3 // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2011, nr 4, s. 3-5
Życie społeczno-polityczne w gminie Dębno (lata 40. i 50.).

ŁUKASIUK, Lech: Odnaleziono fragment przedwojennego pomnika // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2011, nr 3, s. 9-11
Odkrycie i stan techniczny dolnej części pomnika poświęconego poległym mieszkańcom Neudamm (Dębna), uczestnikom wojen 1864, 1866 i 1870/1871 roku.

ŁUKASIUK, Lech: Powrót dzwonów: dębnowskie dzwony po latach wróciły do miasta // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2011, nr 5, s. 3-5
Uroczystość przekazania dzwonów przez samorząd miasta Teltow przedstawicielom miasta Dębna.

SIELICKA, Karolina: Poznaj zasoby Działu Zbiorów Regionalnych w dębnowskiej bibliotece. – Cz. 1-2 // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2011, nr 1, s. 19-20; nr 2, s. 10-11

SIELICKA, Karolina: Poznaj zasoby Działu Zbiorów Regionalnych w dębnowskiej bibliotece. – Cz. 3: wydawnictwa zwarte tj. książki i broszury // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2011, nr 3, s. 17-18

SIELICKA, Karolina: Poznaj zasoby Działu Regionalnego. – Cz. 4-5 // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2011, nr 4, s. 14; nr 5, s. 25-27

SIELICKA, Karolina: Spotkanie z autorami publikacji „Zorndorf 1758 – nierozstrzygnięta bitwa?” // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2011, nr 6, s. 18
Promocja książki i spotkanie z czytelnikami w dębnowskiej bibliotece.

SIELICKA, Karolina, ŁUKASIUK, Lech: Poznaj zasoby Działu Regionalnego. – Cz. 6: Zbiór ikonograficzny // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2011, nr 6, s. 19

Długie

GRALIŃSKI, Grzegorz: Archeolodzy badali tajemniczy Burgwall w Długiem. – (Gmina) // *Ziemia Strzelecka*. – 2011, nr 16, s. 8-9

KOZŁOWSKI, Paweł: Mieszkali tu przed wiekami // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 212, s. 8

Odkrycie pozostałości po wczesnośredniowiecznym grodzie we wsi Długie koło Strzelec Krajeńskich.

Dolsk (woj. zachodniopomorskie)

WINCONEK, Mirosław, CIEPLIŃSKI, K. Roman: Pałac dla długodystansowca // *Kurier Szczeciński*. – 2011, nr 230, s. 1, 4

Remont pałacu w Dolsku.

Drezdenko

BANDURA, Piotr: Historia odlewni // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 1, s. 10-11
Historia odlewni żeliwa w Drezdenku od 1863 r. do 2010 r.

DOBRUCKI, Roman: Wspomnienia rodzinne // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 1, s. 21

Wspomnienie o powojennych losach rodziny Dobruckich z Drezdenka.

GAPSKI, Aleksander: Jak doszło do spalenia nadnoteckiego majątku Holm, czyli tajemnica zniknięcia legendarnego skarbu Troi. – [Cz. 1-2]. – Il. // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 3, s. 6-7; nr 4, s. 6-7

Historia ukrytego skarbu z okresu antycznego w majątku Holm koło Drezdenka w 1945 r.

MAĆKOWSKI, Jan: Osiemnastowieczny chór szkolny kurenda w Drezdenku // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 2, s. 14-15, 17

Utworzenie chóru – kurendy przy Szkole Miejskiej w Drezdenku przez pastora F. I. Gensichena 4 lutego 1766 roku.

MARCINKOWSKI, Zygmunt: Grobowiec Państwa Stoltzów oczekuje na remont // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 1, s. 30

Stan zachowania nagrobków i grobowca rodziny Stoltzów na cmentarzu w Drezdenku.

MARCINKOWSKI, Zygmunt: Ludwik Gorazdowski – administrator i społecznik // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 3, s. 10-11

Życie i działalność Ludwika Gorazdowskiego, pracownika Urzędu Miasta i Gminy Drezdenko.

MARCINKOWSKI, Zygmunt: Władysław Dobrucki – wychowawca młodzieży, wspomniały człowiek // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 1, s. 20-21

Biografia Władysława Dobruckiego (1930-2010), nauczyciela w Szkole Podstawowej nr 1 w Dreźnie.

MIEDZY zamkiem a twierdzą: studia nad dziejami fortyfikacji w Dreźnie: materiały z konferencji 14 maja 2010 / red. nauk. Grzegorz Podruczny. – Kielce: Infort, 2011. – 79 s.: il.; 30 cm

PUPEL, Bogusław: Chronologia wydarzeń historycznych Dreźnie. – Cz. 7 // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 2, s. 24

Historia Dreźnie w latach 1637-1695.

PUPEL, Bogusław: Chronologia wydarzeń historycznych Dreźnie. – Cz. 8 // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 3, s. 23

Historia Dreźnie w latach 1709-1765.

PUPEL, Bogusław: Chronologia wydarzeń historycznych Dreźnie. – Cz. 9 // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 4, s. 23.

Historia Dreźnie w latach 1776-1806.

PUPEL, Bogusław: Drezdenecka twierdza // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 3, s. 27

Historia drezdeneckiej twierdzy.

PUPEL, Bogusław: Drezdenecka twierdza. – Cz. 2 // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 4, s. 27

Plan drezdeneckiej twierdzy.

PUPEL, Bogusław: 10 lat pływalni w lasku miejskim (sierpień 1939 r.) // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 2, s. 25.

Historia basenu miejskiego w Dreźnie ufundowanego przez Gustava Polemsky'ego, mieszkańca Driesen.

PUPEL, Bogusław: Historia budynku przy ul. Poniatowskiego 29 // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 3, s. 9

Historia kamienicy w Dreźnie.

PUPEL, Bogusław: Pierwsza katolicka szkoła w Dreźnie/Driesen // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 4, s. 10

PUPEL, Bogdan: Żydzi w Dreźnie // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 4, s. 21

TALARCZYK, Andrzej: Widziane znad Odry. – [Cz.] 3 // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 1, s. 4-7

Postać pisarza z Dreźnie, Otto Franza Gensichena, jednym z tematów warsztatów dla nauczycieli historii w Centrum Edukacji i Spotkań Zamek Trebnitz.

TUPIN, Ryszard: Ulryk II von Osten – chwiejny władca Drezdenka // *Kwartalnik Drezdenecki*. – 2011, nr 2, s. 6-7
Historia Drezdenka w XII-XV wieku.

Glisno

PIEPRZKA, Mariusz: Od uzdrowiska do centrum konferencyjnego: 238 lat rokokowego pałacu // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 9, s. 16
Historia pałacu w Gliźnie z 1773 roku.

SKAZIŃSKI, Błażej: Gleissen = Glisno / veröffentlicht... für den „Freundeskreis Schlösser und Gärten der Mark“ in der Deutschen Gesellschaft e. V. Hrsg. von Sibylle Badstübner-Gröger und Markus Jäger. – Berlin, 2011. – 20 S. – (Schlösser und Gärten der Neumark = Zamki i ogrody Nowej Marchii; 7)

Golenice (woj. zachodniopomorskie)

KONKEL, Henryk Andrzej, DOMAGAŁA-KONKEL, Krystyna: Dawne widoki Golenic: zajazd Scheela. – Il. // *Mysłiborskie Wieści*. – 2011, nr 19, s. 10-11
Golenicki zajazd Georga Scheela uwieczniony na XX-wiecznych kartach pocztowych.

KONKEL, Henryk Andrzej, DOMAGAŁA-KONKEL, Krystyna: Kilka uwag do książki „Między Odrą a Myśłą”. – Il. // *Mysłiborskie Wieści*. – 2011, nr 15, s. 10-11
Nieścisłości w opisie historii Golenic dostrzeżone w publikacji.

Gorzów Wielkopolski

BARAŃSKI, Dariusz: Czołg na pamiątkę grudnia: 30. rocznica stanu wojennego // *Gazeta Wyborcza – Zielona Góra – Gorzów Wlkp.* – 2011 [13.12], s. 2
Wspomnienie stanu wojennego z perspektywy Gorzowa Wlkp.

BRANDENBURG, Brigitte: Zwei Namen – eine Geschichte: eine urkundliche Ausstellung in Potsdam 2011 // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 37-38
Wystawa poświęcona historii Landsbergu/Gorzowa Wlkp.

BRYCH, Ryszard Zbigniew: Wspomnienia starszego pana. T. 1: Wspomnienia. T. 2: Próba charakterystyki okresu, w którym żyłem – lata 1919-2011. – Warszawa: Towarzystwo Wydawnicze i Literackie, 2011. – 471 s.: il.; 25 cm

CARL Teike: aus „Heimatbrief“ des Heimatkreises Weststernberg e.V. – Sep. 1999 // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 34-35

Carl Teike z rodziną w Gorzowie w latach 1909-1922. Ilustracja nagrobka Carla Teikego na cmentarzu w Landsbergu. Przedruk z „Heimatbrief des Heimatkreises Weststernberg e.V.“ – Sep. 1999.

FAMILIE Lode // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land.* – 2011, H. 42, s. 72

Nauczyciele i uczennice Mädchen Mittelschule w Landsbergu/Gorzowie – 3 zdjęcia wraz z opisem (imiona, nazwiska i funkcje) z 1937 r.

FRIEDRICH Daniel Ernst Schleiermacher: aus „Heimatbrief“ des Heimatkreises Weststernberg e.V. Dez. 1999 // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land.* – 2011, H. 42, s. 25-27

Życie i działalność niemieckiego teologa. Przedruk z „Heimatbrief des Heimatkreises Weststernberg e.V.“, Dez. 1999.

GÓRECKI, Filip: Miłośnicy denaturatu zwabili ZOMO i wojsko // *Tylko Gorzów.* – 2011, nr 50, s. 7

30. rocznica stanu wojennego w Gorzowie Wlkp.

GÓRNY, Sebastian: Garnizonowy Gorzów: ponad 300 lat wojskowości w mieście nad Wartą. – (Miasto nad Wartą) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl.* – 2011, nr 31, s. 8

Historia wojskowości w Gorzowie Wlkp.

GREULING, Christa: Die Gedenktafeln im Lapidarium // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land.* – 2011, H. 42, s. 15

Lapidarium w Parku im. M. Kopernika w Gorzowie Wlkp.

GRZYWACZ, Marian: Obchody Jubileuszu 35-lecia powstania Wojewódzkiego Związku Pszczelarzy w Gorzowie Wlkp. // *Lubuskie Aktualności Rolnicze.* – 2011, nr 2, s. 21

Podsumowanie 35-letniej działalności Związku w Gorzowie Wlkp.

HALLAUER, Eberhard: Im Flüchtlingstreck mit dem Handwagen von Landsberg/Warthe nach Ludwigslust in Meklemburg: Erinnerungen des damals 5-jährigen Eberhard Hallauer geb. am 21.06.1939 in Landsberg // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land.* – 2011, H. 42, s. 36-37

Wspomnienia z ucieczki w 1945 r. z Gorzowa Wlkp.

HASSE-DRESING, Ursula: Nun ist es also soweit // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land.* – 2011, H. 42, s. 4-9

Podsumowanie działalności stowarzyszenia Bundesarbeitsgemeinschaft Landsberg (Warthe) od powstania do rozwiązania (1946-2009) i powołania Stiftung Landsberg (Warthe).

KAMIŃSKI, Marcin, PIEPRZKA, Mariusz: Podziemne miasto: schrony rozlokowane w różnych regionach miasta. – (Blisko nas: ciekawe miejsca regionu gorzowskiego) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 4, s. 14-15
Obiekty obrony cywilnej w Gorzowie Wlkp.

KINDER, Charlotte: Erlebnisbericht von Charlotte Kinder, Pforzheim früher Landsberg/Warthe // *Heimatblatt der ehemahligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 30-33
Wspomnienia z lat 1933-1945.

KRÓL, Krzysztof: Sekrety wiekowej świątyni // *Gość Niedzielny*. – 2011, nr 30, dod. *Gość Zielonogórsko-Gorzowski*, s. IV-V
Tajemnice gorzowskiej katedry.

KRÓL, Krzysztof: 3 x W to ich motto: jubileusz gorzowskiego Katolika // *Gość Niedzielny*. – 2011, nr 21, dod. *Gość Zielonogórsko-Gorzowski*, s. VII
15-lecie Katolickiej Szkoły Podstawowej im. św. Piusa X w Gorzowie Wlkp.

KURKIEWICZ, Juliusz: Zmarła Christa Wolf // *Gazeta Wyborcza*. – 2011, nr 280, s. 15
Sylwetka jednej z najwybitniejszych pisarek niemieckich XX wieku, urodzonej w 1929 r. w Landsbergu.

LANDSBERG als modernes Klassenzimmer „Studenten machen Schule“ / Christoph Alma [et al.] // *Heimatblatt der ehemahligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 61-64
Młodzież niemiecka poznaje historię Landsbergu i Gorzowa Wlkp.

LASSALLY, Oswald von: Jüdisches Leben in Landsberg // *Heimatblatt der ehemahligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 39-43

Żydzi w Gorzowie – XIII-XX w. Przedruk: Geschichte der Juden in Landsberg Lassally, Oswald von: // *Monatsschrift für Geschichte und Wissenschaft des Judentums*. – 1936, H. 5, s. 403-415.

LEHMANN, Matthias: Einst und heute per Bahn nach Landsberg // *Heimatblatt der ehemahligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 54-55
Linia kolejowa Berlin-Gorzów Wlkp. w 1868 r. i obecnie; porównanie czasu trwania podróży.

LEHMANN, Mattias: Landsberger Maler: Martin Paul Müller // *Heimatblatt der ehemahligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 46-47
Życie i twórczość grafika Martina Paula Müllera. Reprodukcyjne grafiki: „Im Frühling“, „Am Moorgraben“, „Herbstmorgen“.

LESZCZYŃSKI, Paweł: Wyciągnijmy wnioski z dziejów: historia Gorzowa ma wiele interesujących aspektów / rozm. Sebastian Górny // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego* 66-400.pl. – 2011, nr18, s. 3

Rozmowa z Pawłem Leszczyńskim, radnym i historykiem, który od 2006 roku przewodniczy gorzowskiemu Oddziałowi Polskiego Towarzystwa Historycznego.

LIS, Dawid: Sześćdziesiąt lat minęło: nowa wystawa w Sklepie Kolekcjonerskim Konik. – (Miasto nad Wartą) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego* 66-400.pl. – 2011, nr 36, s. 6

Wystawa w Sklepie Kolekcjonerskim Konik poświęcona Zakładom Włókien Chemicznych Stilon w Gorzowie Wlkp.

MADAJ, Daniela: 45-lecie Koła Gospodyń Wiejskich w Osiedlu Poznańskim. – Il. // *Lubuskie Aktualności Rolnicze*. – 2011, nr 2, s. 23

Uroczystość 45-lecia działalności Koła Gospodyń Wiejskich na Osiedlu Poznańskim w Gorzowie Wlkp.

MONOGRAFIA Zespołu Szkół Elektrycznych im. mjr Henryka Sucharskiego w Gorzowie Wlkp.: 50 lat Technikum im. mjra Henryka Sucharskiego: 65 lat Zespołu Szkół Elektrycznych / prac. zbiorowa pod red. Anny Zaleskiej. – Gorzów Wielkopolski: Drukarnia Sonar, 2011. – 288 s.: il. (w tym kolor.); 24 cm

MUZEUUM Lubuskie im. Jana Dekerta w Gorzowie Wielkopolskim: Zespół Willo-wo-Ogrodowy / [red. Lech Dominik, Monika Wilk; tł. Grzegorz Kowalski, Marian Frątczak; fot. Lech Dominik oraz Piotr Seweryński i Paweł Kaźmierczak]. – Gorzów Wielkopolski: Muzeum Lubuskie im. Jana Dekerta, 2011. – 36 s.: il. kolor.; 21 cm

NEININGER, Falko: Das Führerprinzip im Landsberger Stadttheater: Theaterdirektor Schneiders unfreiwilliger Abgang 1936; Quellen zur brandenburgischen Landesgeschichte // *Brandenburgische Archive: Berichte und Mitteilungen aus den Archiven des Landes Brandenburg* / hrsg. vom Brandenburgischen Landeshauptarchiv und dem Landesverband Brandenburg im VDA – Verband Deutscher Archivarinnen und Archivare e.V. – 2011, H. 28, s. 51-62

NIEZALEŻNY Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” w Regionie Gorzów Wielkopolski w dokumentach. T. 1: 1980-1981 / wybór i oprac. Dariusz A. Rymar. – Gorzów Wielkopolski: Archiwum Państwowe: Region Gorzów Wielkopolski NSZZ „Solidarność”, 2011. – 414 s.: il.; 25 cm

„OAZA wolności”: duszpasterstwa akademickie w latach siedemdziesiątych XX w.: materiały pokonferencyjne / red. Marta Marcinkiewicz. – Szczecin: Instytut Pamięci Narodowej. Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział, 2011. – 132, [1] s.; 25 cm

Zawiera m.in.: Marta Marcinkiewicz: Duszpasterstwo Akademickie ks. Witolda Andrzejewskiego w Gorzowie Wielkopolskim. – Dariusz A. Rymar: Środowisko duszpasterstwa akademickiego w dokumentach z zasobu Archiwum Państwowego w Gorzowie Wielkopolskim. **Aneksy:** Zapis dyskusji z udziałem

łem duszpasterzy ks. Witolda Andrzejewskiego i o. Ludwika Wiśniewskiego (19 XI 2008 r.). – Zapis wspomnień uczestników duszpasterstwa akademickiego: Elżbiety Czumy, Anny Samolińskiej, Grażyny Pytlak, Przemysława Fenrycha, Marka Jurka.

OCHWAT, Renata: Kościół będzie jak pomnik // *Gazeta Lubuska (Wyd. E)*. – 2011, nr 80, s. 6

Projekt wpisania gorzowskiego kościoła p.w. Chrystusa Króla na listę Pomników Historii.

OCHWAT, Renata: Żal starych kamienic // *Gazeta Lubuska (Wyd. E)*. – 2011, nr 69, s. 6

Stan techniczny i niepewny los zabytkowych gorzowskich budynków przy ul. Łokietka 17 i ul. 30 Stycznia.

[OSIEMDZIESIĄT] 80 lat kamienicy / [red. Zbigniew Sejwa]. – Gorzów Wlkp.: Klub Myśli Twórczej „Lamus”, 2011. – 39, [1] s.: il.; 21 cm

PIEPRZKA, Mariusz: Gaz do oświetlania i ogrzewania: z dawnej zabudowy zachowały się dwa budynki techniczne. – (Blisko nas) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 28, s. 16

Historia zakładu gazowniczego w Gorzowie Wlkp.

PIEPRZKA, Mariusz: Niemy świadek dziejów: historia najpopularniejszego zabytku miasta. – (Blisko nas) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 19, s. 20

Historia gorzowskiej katedry.

PIEPRZKA, Mariusz: Niezwykły kościół: kościół parafii p.w. Chrystusa Króla // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 8, s. 16-17

Historia kościoła przy ulicy Woskowej w Gorzowie Wlkp.

PIEPRZKA, Mariusz: Pływający unikat: najstarszy działający lodołamacz świata. – (Blisko nas) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 25, s. 16

Historia gorzowskiego lodołamacza „Kuna”.

PIEPRZKA, Mariusz: Stocznia rzeczna: wiele śladów z początkowego okresu funkcjonowania stoczni zachowało się do dnia dzisiejszego. – (Blisko nas) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 35, s. 16

Historia stoczni i transportu rzeczno na Warcie w Gorzowie Wlkp.

PIEPRZKA, Mariusz: Urok dawnego ratusza: powojenna historia gmachu kojarzący się nam z siedzibą MO. – (Blisko nas) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 15, s. 16-17

Historia przedwojennego ratusza przy ulicy Obotryckiej w Gorzowie Wlkp.

PIOTROWSKI, Robert: „Apteczny” plac Młyński dawnego Gorzowa // *Strywald Blisko Ciebie*. – 2011, nr 5, s. 2

Dzieje aptek i farmacji w Gorzowie Wlkp.

PIOTROWSKI, Robert: Czas świątecznych zakupów w dawnym Landsbergu // *Strywald Blisko Ciebie*. – 2011, nr 12, s. 4
Historia domów towarowych w Landsbergu.

PIOTROWSKI, Robert: Huta nad Zaną, czyli podgorzowski przemysł // *Strywald Blisko Ciebie*. – 2011, nr 9, s. 7
Historia przemysłu w podgorzowskim Rybakowie i Santocznie.

PIOTROWSKI, Robert: Jak Landsberg ruszył „do wód”: XIX wiek i woda na wodolęcznictwo // *Strywald Blisko Ciebie*. – 2011, nr 6, s. 2
Produkcja wody sodowej w Landsbergu.

PIOTROWSKI, Robert: Jeśli Don Vittorio, to na pewno ulica Pocztowa 13 // *Strywald Blisko Ciebie*. – 2011, nr 12, s. 19
Historia budynku przy ulicy Pocztowej 13 w Gorzowie Wlkp.

PIOTROWSKI, Robert: Krypty?: tylko w środku / rozm. Jarosław Miłkowski // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 69, s. 4
Regionalista o pomysłe budowy krypty biskupów lubuskich w gorzowskiej katedrze.

PIOTROWSKI, Robert: Lampa Moderowa, czyli jak landsberski aptekarz czarował gazem // *Strywald Blisko Ciebie*. – 2011, nr 11, s. 9
Historia Apteki pod Złotym Orłem i oświetlenia w Landsbergu.

PIOTROWSKI, Robert: Ludzie mówią, że historia lubi się powtarzać...: Szymon Gięty i jego niemiecki protoplasta // *Strywald Blisko Ciebie*. – 2011, nr 7, s. 3
Sywetka gorzowskiego Kazimierza Wnuka i landsberskiego Franza Kaufmanna.

PIOTROWSKI, Robert: Malarze i plastycy jako regionaliści w Landsbergu // *Zeszyty Naukowe. Nowa Marchia – prowincja zapomniana – Ziemia Lubuska – wspólne korzenie*. – Nr 10 (2011), s. 119-154

PIOTROWSKI, Robert: Niech kapłani zrzucą ornaty: jakie powinno być gorzowskie muzeum miasta? / rozm. Dariusz Barański // *Gazeta Wyborcza – Zielona Góra – Gorzów Wlkp.* – 2011 [1.07], s. 2
Robert Piotrowski, regionalista i historyk o powołaniu, funkcji i roli muzeum miasta.

PIOTROWSKI, Robert: Rozmowa nie tylko o historii, ale z historią w tle: zawód – regionalista / rozm. Sebastian Górny. – (Rozmowa inna niż wszystkie) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 4, s. 3
Sywetka gorzowskiego regionalisty Roberta Piotrowskiego.

PIOTROWSKI, Robert: Trolejbusy dobre na wszystko // *Strywald Blisko Ciebie*. – 2012, nr 5, s. 12
Historia powstania linii trolejbusowej w Landsbergu.

PORWICH, Jarosław: Musimy pamiętać naszą historię: minęło 31 lat od podpisania Porozumień Sierpniowych / rozm. Sebastian Górny. – (Rozmowa inna niż wszystkie) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl.* – 2011, nr 27, s. 3

Rozmowa z Jarosławem Porwiche, przewodniczącym Zarządu Regionu Gorzowskiego „Solidarność”, o roli gorzowskiej opozycji demokratycznej w najnowszej historii Polski.

PRASKI, Filip: Groza i siermiężne życie: stawialiśmy opór komunistycznej władzy. – (Miasto nad Wartą) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl.* – 2011, nr 40, s. 6
Stan wojenny w Gorzowie Wlkp.

PRASKI, Filip: Prawdziwe, miejskie muzeum: Spichlerz ponownie otwarty dla mieszkańców: jest przyjaźniej, nowocześniej i bardzo komfortowo. – (Temat tygodnia) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl.* – 2011, nr 39, s. 4-5
Otwarcie Spichlerza po remoncie w Gorzowie Wlkp.

PRASKI, Filip: Zainspirowała ich Kuna: postęp przy modernizacji stuletniego holownika. – (Miasto nad Wartą) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl.* – 2011, nr 34, s. 10

Remont holownika Kormoran, stojącego nad Wartą przy ul. Fabrycznej w Gorzowie Wlkp.

PRASKI, Filip: Żelazne straszdyła: czy jest szansa na renowację mostów? – (Miasto nad Wartą) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl.* – 2011, nr 16, s. 6
Modernizacja linii kolejowej prowadzącej z Gorzowa Wlkp. do Zbąszynka.

POPEK, Wojciech: Kapci nie mamy już od dawna / rozm. Wojciech Wyszogrodzki // *Teraz Gorzów.* – 2011, nr 19, s. 3

Rozmowa z dyrektorem Muzeum Lubuskiego w Gorzowie Wlkp.

RIEGE, Gerd: Flat und Unflat // *Heimatblatt der ehemahligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land.* – 2011, H. 42, s. 75-76

Wspomnienia z dzieciństwa spędzonego w Landsbergu (dwa fragmenty książki „Flat und Unflat”).

ROMANOWSKI, Ryszard: Garść wspomnień na rocznicę: czy naprawdę gorzowski automobilizm ma 35 lat // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl.* – 2011, nr 39, s. 20

Historia motoryzacji w Gorzowie Wlkp. i 35-lecie gorzowskiego Automobilklubu.

ROMANOWSKI, Ryszard: Nie straszny im stan wojenny: rajdowanie na kartki i wizyty gości z NRD // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl.* – 2011, nr 41, s. 20

Historia Automobilklubu Gorzowskiego.

RYMAR, Dariusz: Historyk na polu minowym / rozm. Zbigniew Borek // *Głos Gorzowa.* – 2011, nr 384, s. 4

Laureat Lubuskiego Wawrzynu Naukowego, dyrektor Archiwum Państwowego w Gorzowie Wlkp.

SCHROETER, Ulrich: Landsberg an der Warthe / Gorzów Wielkopolski: Zwei Namen – eine Geschichte / Jedno Miasto – Wspólna Historia: eine wärmsten zu empfehlende Wanderausstellung // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 44-46

SCHROETER, Ulrich: Der Schutzjude Gabriel Marcus in Landsberg a. d. Warthe // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 38
Żydowska rodzina Marcus z Landsbergu.

SCHUSTER, Wolfgang: Mein letzter Besuch in Landsberg Ende November 1944 // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 29-30
Wspomnienia z podróży do Gorzowa Wlkp. w 1944 r.

SINKOWSKI, Stanisław: Przed Niemcami byli Polacy / rozm. Jarosław Miłkowski // *Głos Gorzowa*. – 2011, nr 388, s. 4
Rozmowa z kierownikiem działu archeologii Muzeum Lubuskiego o znalezisku archeologicznym w Gorzowie Wlkp.

SPICHLERZ / [red. Lech Dominik; aut. tekstów Jan Zalewski [et al.]; tł. Grzegorz Kowalski, Marian Frątczak; fot. Lech Dominik]. – Gorzów Wielkopolski: Muzeum Lubuskie im. Jana Dekerta, 2011. – 48 s.: il.; 21 cm

SYNOWIEC, Jerzy: Znane postacie Landsberga. – (Okiem mecenas) // *A-Zetka*. – 2011, nr 11, s. 5
Sylwetki znanych postaci w Landsbergu: Max Bahr, Otto Gerloff, Ernst Henseler, Hermann Paucksch, Gustaw Adolf Schroeder, Carl Teike, Christa Wolf.

SZAFKOWSKI, Zbigniew: 35 lat Gorzowskiego Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start” (1976-2011). – Gorzów Wielkopolski: [s.n.], 2011. – 115 s.: il. (gł. kolor.); 21 cm

SZYMAŃSKA, Aleksandra: AWF był tutaj pierwszy // *Głos Gorzowa*. – 2011, nr 412, s. 4
Jubileusz 40-lecia utworzenia Zamiejscowego Wydziału Kultury Fizycznej w Gorzowie Wlkp.

SZYMAŃSKA, Aleksandra: Może pamiętasz kawiarnię w Okrągłaku i kultowe knajpki? // *Głos Gorzowa*. – 2011, nr 422, s. 8
Kultowe knajpy i restauracje, które działały w Gorzowie Wlkp.

[TRZYDZIEŚCI] XXX lat RSTK Gorzów / [wybór i oprac. Czesław Ganda et al.; zdj. Krzysztof Ciesielski et al.]. – Gorzów Wielkopolski: Robotnicze Stowarzyszenie Twórców Kultury, 2011. – 80 s.: il. kolor.; 21 cm

VOLKER, Martin A.: Literatura i rewolucja w Landsbergu – Eduard Boas (1815-1853) i jego podróże literackie // *Zeszyty Naukowe. Nowa Marchia – prowincja zapomniana – Ziemia Lubuska – wspólne korzenie*. – Nr 10 (2011), s. 185-199

WASILEWSKI, Krzysztof: Franciszek Walczak: [biogram] // *Policjanci: policyjny magazyn historyczny*. – 2011, s. 135-138

WASILEWSKI, Krzysztof: Karnawał Solidarności czy rządy rozważli i spokoju? Gorzów Wielkopolski w okresie 1980-1981 w świetle lokalnej prasy partyjnej i drugiego obiegu // W: *Opozycja i opór społeczny w Polsce po 1956 r.* – Szczecin: Wydawnictwo IPN, 2011. – S. 137-154

WASILEWSKI, Krzysztof: Obraz karnawału „Solidarności” w terenowej prasie partyjnej województwa gorzowskiego (1980-1981) // W: *NSZZ „Solidarność” w Regionie Pomorze Zachodnie 1980-1981*. – Szczecin: Wydawnictwo IPN, 2011 (praca złożona do druku)

WASILEWSKI, Krzysztof: Województwo gorzowskie w świetle skarg jego mieszkańców do Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gorzowie (1975-1987) // W: *Burmistrz, landrat, wojewoda – przemiany na Środkowym Nadodrzu od średniowiecza aż do czasów współczesnych*, WiMBP w Zielonej Górze 2011. – S. 156-173

WEBER, Ernst-Günter: Landsberg, mein Landsberg // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 28-29
Wspomnienia z lat 1935-1945 spędzonych w Landsbergu.

WEGNER, Horst: Bericht von H. J. Reso. Nr. 4 // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 35
Relacja z wydarzeń 30 i 31 stycznia 1945 r. w Landsbergu.

WENZELBURGER, Bärbel: Rudolf Braunburg. – (Bücher... Medien... Bücher) // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 76
Niemiecki pisarz urodzony w Landsbergu.

ZWEI Namen – eine Geschichte: Nachtrag zu unserem Artikel Heft 41, S. 14. // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 74
Informacja o katalogu do wystawy: Landsberg an der Warthe / Gorzów Wielkopolski – jedno miasto – wspólna historia.

[ZYSNARSKI, Jerzy]: Halina Sporna (1926-2011): kobieta, która ugasiła pragnienie Gorzowa / (zys) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 165, s. 3
Biogram Haliny Spornej, kobiety odpowiedzialnej za gorzowskie wodociągi.

ZYSNARSKI, Jerzy: Ile Pauckscha w Ursusie?: przyczynki do biografii Hermanna Pauckscha i dziejów jego fabryki // *Zeszyty Naukowe. Nowa Marchia – prowincja zapomniana – Ziemia Lubuska – wspólne korzenie.* – Nr 9 (2011), s. 153-177
Dzieje rodziny i fabryki budowy maszyn Hermanna Pauckscha.

[ZYSNARSKI, Jerzy]: Zmarł jeden z pionierów gorzowskiego harcerstwa / (zys) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D).* – 2011, nr 143, s. 5
Biografia śp. harcmistrza Jerzego Miecznikowskiego.

ZYSNARSKI, Jerzy: Zmarła wielka pisarka: Christa Wolf z miasta L. // *Gazeta Lubuska (Wyd. D).* – 2011, nr 282, s. 4
Biografia urodzonej i związanej z Gorzowem Wlkp. niemieckiej pisarki.

Gorzycza

BROŻEK, Dariusz: Zabytek odsłonił tajemnicę // *Gazeta Lubuska (Wyd. E).* – 2011, nr 93, s. 3
Odkrycie herbu rodziny von Kalckreuth w pałacu w Gorzycy koło Międzyrzecza.

GRANOS, D.: Dawnych wspomnień czar // *Powiatowa.* – 2011, nr 10, s. 22, 23
Odwiedziny Leonarda von Kalckreutha w Gorzycy.

Granowo (woj. zachodniopomorskie)

BRZUSTOWICZ, Grzegorz Jacek: Pomorsko-brandenburski spór sądowy dotyczący przynależności państwowej Granowa. – Cz. 1. – (Rozprawy i studia) // *Przegląd Zachodniopomorski.* – R. 26 (2011), z. 3, s. 5-24

Kamień Mały

CO wiemy o sobie: Kamień Mały dawniej i dziś / oprac. Aleksandra Jasicka [et al.]. – Kamień Mały: [s. n.], 2011. – 32 s.: il. (w tym kolor.); 20 cm

Kamienna

PIEPRZKA, Mariusz: Najstarsza w Europie: Elektrownia Wodna Kamienna jest drugim pod względem wieku obiektem tego typu na świecie // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl.* – 2011, nr 34, s. 16
Historia elektrowni Kamienna koło Głuska na rzece Drawie.

Kostrzyn

BIELECKA, Beata: Oddajcie nam naszą historię // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 265, s. 8

Apel dyrektora Muzeum Twierdzy Kostrzyn o zwrot eksponatów znalezionych i zawłaszczonych przez kolekcjonerów w trakcie odgruzowywania ruin Starego Miasta.

BIELECKA, Beata: Odkopią ciekawą historię // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 173, s. 7

Restauracja miejsc związanych z pobytem i straceniem porucznika von Katte na kostrzyńskiej starówce.

FORTY – jeńcy – monety: pasjonaci o Twierdzy Kostrzyn / red. Wolfgang Damian Brylla, Bogusław Mykietów, Marcei Tureczek. – Kostrzyn; Zielona Góra: Księgarnia Akademicka, 2011. – 141 s.: il.; 30 cm

KOSTRZYN Lubuską perłą w Koronie! / k.r. // *Tylko Gorzów*. – 2011, nr 41, s. 11
Plebiscyt Lubuskie Perły w Koronie 2011 rozstrzygnięty.

NIEZWYKŁE odkrycie / oprac. k.r. // *Tylko Gorzów*. – 2011, nr 17, s. 10-11

W Stadmuseum Berlin natrafiono na gipsową figurę będącą pierwowzorem pomnika Jana Kostrzyńskiego.

LE TISSIER, Tony: Kostrzyn 1945: przedpiekle Berlina / przeł. z ang. Marian Baranowski. – Warszawa: Bellona, 2011. – 283 s., [8] s. tabl.: il.; 24 cm

PIEPRZKA, Mariusz: Miasto cieni: odżywająca Twierdza Kostrzyn // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 10, s. 16-17

Historia i zabytki Kostrzyna nad Odrą.

PIEPRZKA, Mariusz: Najlepiej zachowany fort: jeden z elementów dawnej obrony pierścieniowej Kostrzyna // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 33, s. 20

Historia Fortu Gorgast.

PIEPRZKA, Mariusz: Od warowni do mogilnika: w założeniu fort miał być częścią umocnień twierdzy kostrzyńskiej // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 37, s. 13

Historia fortu w Żabicach.

PIKULIK, Jakub: Były tu kratery po bombach, a będzie miejsce na spacer // *Głos Gorzowa*. – 2011, nr 421, s. 8

Remont kazamaty bastionu Filip i murów obronnych w Kostrzynie nad Odrą.

PIKULIK, Jakub: Perła jakich u nas mało doczeka się wielkiego remontu // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 201, s. 7

Modernizacja zabytkowego budynku dworca i infrastruktury dworcowej w Kostrzynie nad Odrą.

PIKULIK, Jakub: Potomek świętego tu oficera chce pomóc postawić pomnik // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 94, s. 6

Krewni świętego porucznika Hansa Hermanna von Katte z inicjatywą upamiętnienia miejsca egzekucji na kostrzyńskiej starówce.

PIKULIK, Jakub: W starej fosie odkryto historyczną sensację // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 149, s. 7

Odkrycie pozostałości starego mostu w fosie okalającej dawne kostrzyńskie Stare Miasto.

PIKULIK, Jakub: Za rok bastion będzie perłą // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 48, s. 6

Konserwacja kostrzyńskiego bastionu Filip.

RZYMSKIE monety w zbiorach muzeum / k.r. // *Tylko Gorzów*. – 2011, nr 38, s. 12

Monety rzymskie: denar Trajana i denar Antoniusa Piusa wzbogaciły zbiory Muzeum Twierdzy w Kostrzynie nad Odrą.

SENSACJA na Starówce: znaleźli grobowce kultury łużyckiej! / k.r. // *Tylko Gorzów*. – 2011, nr 50, s. 10, 11

Wykopaliska kultury łużyckiej w Kostrzynie nad Odrą.

SENSACYJNE odkrycie!: cmentarzysko kultury łużyckiej / k.r. // *Tylko Gorzów*. – 2011, nr 41, s. 12

W ramach II etapu rewitalizacji Twierdzy Kostrzyn odkryto cmentarzysko kultury łużyckiej z wczesnej epoki żelaza (V w. p.n.e.).

SOCHA, Krzysztof: W cieniu Twierdzy Kostrzyn. – (Wykopaliska i odkrycia) // *Archeologia Żywa*. – 2011, nr 6, s. 30-31

Odkrycie cmentarzyska społeczności kultury łużyckiej z wczesnej epoki żelaza z V w. p.n.e.

SPYCHAŁA, Piotr: Kostrzyńskie widoki: miasto na pocztówkach z okresu PRL / Piotr Spychała oraz Muzeum Twierdzy Kostrzyn prezentują. – Kostrzyn nad Odrą: Muzeum Twierdzy Kostrzyn, 2011. – 52 s.: il. (w tym kolor.); 24 cm

WIELKIE muzeum pruskiej historii / k.r. // *Tylko Gorzów*. – 2011, nr 43, s. 12

Zbiory Muzeum Twierdzy w Kostrzynie nad Odrą.

ZDOBYLIŚMY relację świadka bitwy sarbinowskiej i litografie, które przybliżają historię miasta / (beb) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 245, s. 7

Nowe zbiory (dokumenty, widokówki, kroniki) Muzeum Twierdzy Kostrzyn.

Lipy

AURIG, K.: Am Lübbesee: [fotografia] // *Heimatblatt der ehemahligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 3
Jezioro Lubie w Lipach (Lubociesz), gm. Kłodawa, reprodukcja fotografii.

Lubniewice

KOZŁOWSKI Paweł: Czemu Kulczyk nic nie robi z naszymi pięknymi zamkami // *Głos Gorzowa*. – 2012, nr 433, s. 4
Lubniewickie zamki zarządzane przez spółkę Centrum Zamek wystawione na sprzedaż.

Lubno

PIEPRZKA, Mariusz: Nie miał szczęścia...: tutejszy pałac jest jednym z przykładów, jak destrukcyjnie na zabytkowe majątki wpływało upaństwowienie rolnictwa. – (Bliżko nas) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 27, s. 17
Historia miejscowości Lubno.

Łośno

GÓRNY, Sebastian: 60 lat minęło: jubileusz OSP Łośno // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 9, s. 14

Marwice

BRÜNING, Ute: Paul Brüning: Zeichner und Maler: 1900-1987. – (Landsberger Maler-Lexikon) // *Heimatblatt der ehemahligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 57-61
Życie i twórczość nauczyciela pracującego m.in. w Gościnowie (1925-1927) i Marwicach (1927-1945).

Mierzęcín

PIEPRZKA, Mariusz: Historia ze szczęśliwym zakończeniem: pałac Mierzęcín uzyskał w 2001 roku wyróżnienie w konkursie Generalnego Konserwatora Zabytków // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 32, s. 16
Historia pałacu w Mierzęcín.

Międzyrzecz

BROŻEK, Dariusz: Alf nigdy nie był kosmitą // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 145, s. 6

Opinie mieszkańców Międzyrzecza na temat nadania miejskiemu muzeum imienia Alfonsa Kowalskiego.

BROŻEK, Dariusz: Forteca legnie w gruzach? // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 183, s. 6

Stan techniczny zabytkowego zamku w Międzyrzeczu.

BROŻEK, Dariusz: Forteca zaczęła się walić // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 173, s. 6; nr 213, s. 6

Fatalny stan techniczny zabytkowego zamku w Międzyrzeczu.

CHMIELEWSKI, Andrzej: 92. rocznica zwycięskiego zrywu // *Kurier Międzyrzeczki*. – 2011, nr 2, s. 9

Obchody 92. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego na ziemi międzyrzeczkiej.

CHMIELEWSKI, Andrzej: Freski z Jana // *Kurier Międzyrzeczki*. – 2011, nr 1, s. 10

Odkrycie zabytkowej polichromii z XVI w. w kościele pw. św. Jana w Międzyrzeczu.

CYRANIAK, Stefan: Początkowe lata szkoły polskiej w Międzyrzeczu. – (Ze wspomnień starego belfra) // *Kurier Międzyrzeczki*. – 2011, nr 1, s. 4

Początki szkoły polskiej w Międzyrzeczu (1946-1948) we wspomnieniach nauczyciela.

CYRANIAK, Stefan: Przysmak zabużański i tata z mamą. – (Ze wspomnień starego belfra) // *Kurier Międzyrzeczki*. – 2011, nr 2, s. 4

Początki szkolnictwa w Międzyrzeczu we wspomnieniach nauczyciela.

INDYCKA, Agnieszka: Łódź jednopienna z Międzyrzecza w woj. lubuskim. – (Sprawozdania i komunikaty) // *Archeologia Środkowego Nadodrza*. – Nr 8 (2011), s. 289-291

Opis łodzi jednopiennej ze zbiorów muzeum w Międzyrzeczu.

INDYCKA, Agnieszka: Pięćdziesiąt lat minęło...: badania wykopaliskowe na grodzisku w Międzyrzeczu // *Powiatowa*. – 2011, nr 10, s. 18, 19

INDYCKA, Agnieszka: Rzymska gemma: unikatowe znalezisko w zbiorach Muzeum w Międzyrzeczu // *Powiatowa*. – 2011, nr 12, s. 16

Badania archeologiczne prowadzone w 1954 roku na dziedzińcu XIV-wiecznego zamku w Międzyrzeczu.

KIRMIEL, Andrzej: Trzy pytania do Andrzeja Kirmiela – dyrektora Muzeum w Międzyrzeczu / rozm. Izabela Stopyra // *Powiatowa*. – 2011, nr 6, s. 4, 5

KRAJNIAK, Jan J.: Dawne młyny wodne i wiatraki na ziemi międzyrzeckiej // *Powiatowa*. – 2011, nr 7, s. 24-25

Młyny na ziemi międzyrzeckiej: na Paklicy, na Strudze Jeziornej, w Bledzewie, na Jordance, w Gorzycy na Obrze, na środkowym odcinku Strugi Lubikowskiej, w pobliżu Pszczewa.

KRAJNIAK, Jan J.: Głazy narzutowe – pozostałość epoki lodowcowej na ziemi międzyrzeckiej // *Powiatowa*. – 2011, nr 9, s. 24, 25

Epoka plejstocenu na ziemi międzyrzeckiej.

KRAJNIAK, Jan J.: Rzeźba okolic Międzyrzecza na dawnych i współczesnych mapach // *Powiatowa*. – 2011, nr 10, s. 24-25

Historia tworzenia map topograficznych.

KRAJNIAK, Jan J.: Rzeźba okolic Międzyrzecza na mapach geomorfologicznych // *Powiatowa*. – 2011, nr 11, s. 24

KULAS, Kazimierz: Kazimierz Załucki (1922-1991): wspomnienie: kombatant – pielęgniarz służby zdrowia // *Kurier Międzyrzecki*. – 2011, nr 1, s. 39

Wspomnienie o podporuczniku Kazimierzu Załuckim.

KUŹMIŃSKA-ŚWIDER, Anna: Jubileuszowy rok Kuriera // *Kurier Międzyrzecki*. – 2011, nr 1, s. 7

Dwudziestoletnia historia „Kuriera Międzyrzeckiego”.

LESNER, Witold: Komiks z 1545 roku: sesja naukowa o malarstwie renesansowym // *Gość Niedzielny*. – 2011, nr 10, dod. *Gość Zielonogórsko-Gorzowski*, s. III

Fresk z XVI wieku w międzyrzeckim kościele pw. św. Jana Chrzciciela.

MAJEWSKI, Marcin: Działalność ustawodawcza biskupa Wilhelma Pluty: rządcy kościoła gorzowskiego w latach 1958-1986. – Zielona Góra: „Eternum”, 2011. – 181 s.: mapy, portr.; 24 cm. – Bibliogr. s. 153-181

Treść: I. Kościół gorzowski – zarys problematyki historyczno-prawnej. II. Biskup Wilhelm Pluta jako ustawodawca kościoła gorzowskiego. III. Kościół gorzowski w ustawodawstwie biskupa Wilhelma Pluty.

MIĘDZYRZECZ / [oprac. Aleksander Migdał; tł.: Róża Wawrzyniak, Karolina Wojczal; Urząd Miejski w Międzyrzeczu]. – Międzyrzecz: SPF Piotr Wysocki, 2011. – 49, [1] s., [1] k. dwustr. rozkł.: il., mapa; 21x11 cm

MIĘDZYRZECZ / [wstęp, opis zdjęć Marceli Tureczek; tł. na jęz. ang. Anna Kaczmarek, na jęz. niem. Eva Karnowski]. – Międzyrzecz: SPF Piotr Wysocki: na zlec. Gminy Międzyrzecz, 2011. – 64 s.: il. kolor.; 31 cm

PACZKOWSKI, Grzegorz: Cudze chwalicie, swego nie znacie! // *Powiatowa*. – 2011, nr 4, s. 34-35.

Propozycja szlaku turystycznego na ziemi międzyrzeckiej: Rokitno – Gorzyca – Paradyż.

PIEPRZKA, Mariusz: Piastowskie świadectwo: zamek międzyrzecki to doskonała atrakcja turystyczna. – (Blisko nas) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 18, s. 16-17

„RAZ harcerz – całe życie harcerz”: Wirgiliusz Szuba (1912-1990) / oprac. Mieczysław Naglik // *Powiatowa*. – 2011, nr 12, s. 14-15
Sylwetka Wirgiliusza Szuby, pedagoga i harcerza z Międzyrzecza.

STOPYRA, Izabela: Alf Kowalski (1914-1993) / zdjęcia G. Paczkowski // *Powiatowa*. – 2011, nr 1, s. 6-7

STOPYRA, Izabela: Dr Tadeusz Podbielski (1903-1994) // *Powiatowa*. – 2011, nr 2, s. 16-17
Sylwetka dr. weterynarii Tadeusza Podbielskiego z Międzyrzecza.

SZANTRUCZEK, Tadeusz: Hieronim Szantruczek (1887-1965) lekarz – patriota – człowiek // *Powiatowa*. – 2011, nr 7, s. 8, 9
Sylwetka Hieronima Szantruczka chirurga i dyrektora międzyrzeckiego szpitala.

SZANTRUCZEK, Tadeusz: Międzyrzeczanin z przydziału dr Adam Szantruczek (1927-1995) – urodził się 4 października 1927 r. we Lwowie // *Powiatowa*. – 2011, nr 9, s. 14, 15
Sylwetka Adama Szantruczka, dyrektora i chirurga międzyrzeckiego szpitala.

WALCZAK, Stefania: Stanisław Maludy (1891-1977) // *Powiatowa*. – 2011, nr 8, s. 8, 9
Sylwetka Stanisława Maludy, pioniera PKP w Międzyrzeczu.

ZIEMIA Międzyrzeczka w przeszłości. T. 9 / red. Bogusław Mykietów, Marceli Tureczek; [tł. Adriana Topczewska; Stowarzyszenie Regionalistów Środkowe Nadodrze]. – Zielona Góra; Międzyrzecz: [Księgarnia Akademicka Bogusław Mykietów], 2011. – 187 s., il.; 30 cm

Zawiera: Artykuły: Paweł Stachowiak: Hutnictwo żelaza na Ziemi Międzyrzeczkiej w świetle badań archeologicznych. – Agnieszka Indycka: Zarys badań archeologicznych nad wczesnym średniowieczem na Ziemi Międzyrzeczkiej. – Paweł Klint: Powiat międzyrzecki w XVII wieku? Podziały administracyjne Wielkopolski a odrębność lokalnej szlachty. – Michał Kwaśniewski: Próba rekonstrukcji wielkości gospodarstw w Nowosileńskich i Pącheńskich Olędрах w latach 1743-1793. – Grzegorz Urbanek: Castellum Rokitno. Czy Rokitno było twierdzą? – Ryszard Patorski: Złotnik, płatnerz, blacharz – kim byli twórcy repusowanych zespołów trumiennych? – Ewelina Wojdak: Dwie rzeźby z Brójec w Muzeum Narodowym w Poznaniu – problem identyfikacji, historii i autorstwa. – Maksymilian Frąckowiak: Monety odkryte pod ramą okienną kościoła pod wezwaniem św. Marcina w Bukowcu. – Robert Michalak: Linia kolejowa Rzepin – Sulęcín – Międzyrzecz. – Daniel Koteluk: Chłopi wobec programu kolektywizacji wsi międzyrzeckiej w 1958 roku. – Marceli Tureczek: Początki muzealnictwa i ochrony zabytków na Ziemi Międzyrzeczkiej po II wojnie światowej. – Katarzyna Kornak, Marceli Tureczek: Archiwum parafii św. Jana Chrzciciela w Międzyrzeczu z XV-XX wieku. Problematyka zawartości i metod porządkowania. – Andrzej Chmielewski: Trzy razy od nowa – wspomnienia Henryka Gołka. **Komunikaty, polemiki, recenzje:** Pięćdziesięciolecie Archeologii Lubuskiej (1960-2010) – międzyrzeckie akcenty w obchodach jubileuszu (Agnieszka Indycka). – Jeszcze raz w sprawie architektury fary w Międzyrzeczu – na marginesie książki Jacka Kowalskiego (Jakub Adamski). – Władza i społeczeństwo wobec niemieckiej spuścizny

kulturowej na Ziemi Lubuskiej po II wojnie światowej, red. B. Mykietów, M. Tureczek, Zielona Góra 2011 (Joanna Zięba). – Bożena Grabowska, *Paradyż i Raj Utracony*, Gorzów Wlkp. 2010. Spostrzeżenia na marginesie dziejów baroku w konwentach cysterskich pogranicza wielkopolsko-śląsko-brandenburskiego (Marceli Tureczek, Grzegorz Urbanek).

Zob. też Międzyrzecki Rejon Umocniony

Mosina

ELZE-STRUWE, Ulla: Im Herbst 1938 // *Heimatblatt der ehemahligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 36

Praca przy jesiennych zbiorach w Mosinie, gm. Witnica. Widokówka z Mosiny 1938 r.

Myślibórz (woj. zachodniopomorskie)

PIWOWARCZYK, Henryk: Wspaniałe dzieło sztuki rzeźbiarskiej: ołtarz główny myśliborskiej kolegiaty // *Myśliborskie Wieści*. – 2011, nr 15, s. 3

Opis ołtarza oraz przeprowadzone zabiegi konserwatorskie. Hattenkerell, Heinrich Bernhard.

POWRÓT do przeszłości / (soj) // *Myśliborskie Wieści*. – 2011, nr 20, s. 4-6

Wizyta w Myśliborzu i wspomnienia dzieci b. burmistrza Soldina Ericha Eichholza (Friedricha Karla Eichholza, Christy North).

PRYMAKOWSKA-PALUCH, Maria: Dostojne piękno // *Myśliborskie Wieści*. – 2011, nr 20, s. 2-3

Zapis prac renowacyjnych w kolegiacie pw. św. Jana Chrzciciela w Myśliborzu.

Paradyż

PIEPRZKA, Mariusz: Nie tylko seminarium: historia klasztoru w Paradyżu // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 11, s. 20

Przelewice (woj. zachodniopomorskie)

PIEPRZKA, Mariusz: Nie tylko kwiaty: obecnie pałac pełni funkcję centrum edukacyjno-konferencyjnego z kawiarnią i pokojami gościnnymi. – (Blisko nas) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 36, s. 16

Historia pałacu i ogrodu dendrologicznego w Przelewicach.

Przytoczna

PIOTROWSKI, Robert: Spotkania z historią: gmina Przytoczna. – Przytoczna: Urząd Gminy, 2011. – 91, [1] s.: il. (w tym kolor.); 30 cm

Pszczew

BADACH, Anna: Wzór dla rodziny. – (Mieszkańcy wspominają) // *Więści Gminne z Pszczewa i Okolic.* – 2011, nr 10, s. 10
Wspomnienia Zofii Żuberek.

DOCENIĆ całe życie. – (Mieszkańcy wspominają) / oprac. Małgorzata Marchewka // *Więści Gminne z Pszczewa i Okolic.* – 2011, nr 7, s. 10
Wspomnienie o Janie Pietkunie.

DZIECIĄTKOWSKA, Jadwiga: Oddana dzieciom. – (Mieszkańcy wspominają) // *Więści Gminne z Pszczewa i Okolic.* – 2011, nr 5, s. 10
Wspomnienia Jadwigi Dzieciątkowskiej.

FILIPIUK, Alicja: Nauczycielka. – (Mieszkańcy wspominają) // *Więści Gminne z Pszczewa i Okolic.* – 2011, nr 11, s. 4, 10
Wspomnienia Alicji Filipiuk.

FRANCISZEK Leśny. – Cz. 1-2 // *Więści Gminne z Pszczewa i Okolic.* – 2011, nr 3, s. 8; nr 4, s. 4, 10
Wspomnienia Franciszka Leśnego.

KORENDA-GOJDŹ, Karolina: Tragiczne XVII stulecie w Pszczewie // *Więści Gminne z Pszczewa i Okolic.* – 2011, nr 10, s. 4
Tragiczne dzieje Pszczewa w siedemnastym wieku.

REKTOR, Robert: Koło pasiek. – (Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego) // *Lubuskie Aktualności Rolnicze.* – 2011, nr 6, s. 35, 36
Rola i znaczenie pszczół w Pszczewskim Parku Krajobrazowym.

STRÓŻCZYŃSKA, Wanda: Z przeszłości Pszczewa: zasłużeni księża ziemi pszczewskiej (XIX-XX w.) // *Powiatowa.* – 2011, nr 4, s. 8-9
Ksiądz Władysław Enn (1845-1908), życie i działalność.

TADEUSZ Bryszkowski / oprac. Lidia Kopka. – (Mieszkańcy wspominają) // *Więści Gminne z Pszczewa i Okolic.* – 2011, nr 8, s. 10

Pszczelnik (woj. zachodniopomorskie)

RICHTER, Karl: Das Fliegerdenkmal bei Kuhdamm // *Viadrus*. – Jg. 3 (2011), s. 105-107

Pomnik Lotników Litewskich w Pszczelniku koło Myśliborza.

W HOŁDZIE poległym, niewyciężonym: 78 rocznica tragedii „Lituaniki” / JaGo-daBe // *Myśliborskie Wieści*. – 2011, nr 14, s. 2-3

Obchody rocznicy katastrofy lotniczej i tragicznej śmierci litewskich lotników w Pszczelniku koło Myśliborza.

Pyrzany

KOZAKY – Pyrehne: Polen, Deutsche und Ukrainer auf dem Erinnerungspfad erzwungener Migrationen = Kozaki – Pyrzany: polifonia pamięci o przymusowych migracjach we wspomnieniach Polaków, Niemców i Ukraińców / red. Beata Halicka, Bogusław Mykietów. – Skórzyn: Wydawnictwo Instytutowe, 2011. – 150, [2] s.: il.; 30 cm. – Bibliogr. s. 145-150

WATRAL, Agnieszka: Pyrzany 1945-2005: by młodzi nie zapomnieli. – Zielona Góra: Księgarnia Akademicka, 2011. – 38 s.: il.; 25 cm

Z KOZAKÓW i Pyrzan: kresowe biografie / pod red. Bogusława Mykietowa; [aut. Robert R. Kufel et al.]. – Zielona Góra: Księgarnia Akademicka, 2011. – 134 s.; 25 cm + 1 k. tabl. złoż.

Zawiera biografie: ks. infułata Józefa Ferensowicza (1915-1999), arcybiskupa Karola Hryniewickiego (1841-1929), księdza kanonika Michała Kralla (1894-1962), Antoniego Pająka (1899-1973), Marii Pająk (1902-1968), Józefa Stojanowskiego (1893-1964), Tytusa Stojanowskiego (1914-1997), Edwarda Józefa Tkaczyka (1928-2010) oraz historię rodu Romańskich – właścicieli obszaru dworskiego w Łuce (pow. złoczowski, woj. tarnopolskie).

ZIELIŃSKA, Danuta, DZIOBEK-ROMAŃSKI, Jacek, MYKIETÓW, Bogusław: Dziś u wieczności bram, stanąłeś Bracie drogi...: cmentarze Kozaków i Pyrzan. – Zielona Góra: Księgarnia Akademicka, 2011. – 174 s.: il.; 25 cm + 1 tabl. złoż.

Radachów

PISARZ w III Rzeszy / Lektor // *Tygodnik Powszechny*. – 2011, nr 26, s. 46

Zawiera rec. książki: W moim obcym kraju: dziennik więzienny 1944 / Hans Fallada. – Warszawa, 2011.

Santoczno

PIEPRZKA, Mariusz: Letnisko z duszą: uroki okolicznej miejscowości. – (Blisko nas) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 13, s. 16
Historia wsi Santoczno i powstanie nietypowego muzeum przy kościele.

Sarbinowo (woj. zachodnioporskie)

BOSETZKY, Horst: Wie ein Bosetzky dem Alten Fritz das Leben rettete / [rys.] Adolph von Menzel // *Viadrus*. – Jg. 3 (2011), s. 199-201
Opis bitwy pod Zorndorf w 1758 r. Fragment powieści: Tamsel / Horst Bosetzky. – Berlin: Jaron Verl. GmbH, 1999.

PODRUCZNY, Grzegorz, WRZOSEK, Jakub: Odwrót przez Dworskie Łęgi – jeden z epizodów bitwy pod Sarbinowem stoczonej 25 sierpnia 1758 roku w świetle przekazów historycznych i badań archeologicznych // *Zeszyty Naukowe. Nowa Marchia – prowincja zapomniana – Ziemia Lubuska – wspólne korzenie*. – Nr 9 (2011), s. 105-121

ZORNDORF 1758: nierozstrzygnięta bitwa? / red. Wolfgang Damian Brylla, Bogusław Mykietów, Marcelli Tureczek; [Stowarzyszenie Regionalistów Środkowe Nadodrze; Urząd Miejski Dębno]. – Zielona Góra: Księgarnia Akademicka, 2011. – 172 s., [3] k. tabl. złoż., il.; 30 cm

Zawiera: Zdzisław Mykietów: Geneza wojny siedmioletniej i bitwy sarbinowskiej. – Wolfgang J. Brylla: Przebieg bitwy pod Sarbinowem 25 sierpnia 1758 r. – Andrzej Braksal: Kawaleria pruska w walce z armią rosyjską na polu bitwy pod Sarbinowem (Zorndorf) 25 sierpnia 1758 roku. Taktyka, organizacja, uzbrojenie, jeźdźcy, konie. Szarża Seydlitza. – Robert Kisiel: Armie pruska i rosyjska w obliczu bitwy pod Sarbinowem w 1758 roku – analiza porównawcza dwóch narzędzi bojowych doby Oświecenia. – Wiesław Hładkiewicz, Zdzisław Mykietów: Polityczne i społeczne konsekwencje wojny siedmioletniej dla regionu i Prus. – Bogusław Mykietów: Relacja o bitwie sarbinowskiej w kostrzyńskiej kronice Kutschbacha z 1849 roku. – Lech Łukasiuk: Pruska propaganda wojenna w świetle anonimowego druku o bitwie sarbinowskiej z 1758 roku a realia na podstawie świadectw z epoki. – Radosław Skrycki: Uwagi o miejscu bitwy sarbinowskiej w dziejach kartografii regionu. – Renata Ochwat: Plastyczne wyobrażenia bitwy pod Sarbinowem-Zorndorf ze szczególnym uwzględnieniem polskich artefaktów. – Kamil Szpotkowski: Pożywienie ludności i wojsk w okresie wojny siedmioletniej. – Jan Wilczyński, Magdalena Zoryło: Pole bitwy sarbinowskiej jako miejsce chronione prawem. Wybrane zagadnienia archeologii w świetle prawa. – Wolfgang D. Brylla, Bogusław Mykietów: Objasnienia do rycin związanych z bitwą sarbinowską zamieszczonych w pracy: J. G. Tielcke „Der Feldzug der Kayserlich Rußischen und Königlich Preußischen Völker im Jahre 1758 mit Plans” (Freyberg 1776).

Skwierzyna

FLORCZAK, Mariusz: Spotkanie z przedwojennymi mieszkańcami naszej gminy / *mf // Okolice Skwierzynne*. – 2011, nr 6, s. 3
Spotkanie burmistrza Skwierzyny z przedstawicielami Heimatkreis Schwerin, organizacji zrzeszającej przedwojennych mieszkańców gminy Skwierzyna.

Słońsk

PIEPRZKA, Mariusz: Sonnenburg – mroczna karta historii: najbardziej widocznym i refleksyjnym śladem tamtych czasów jest cmentarz. – (Blisko nas) // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 42, s. 16

Historia więzienia i obozu koncentracyjnego w Słońsku.

SCHILLING, Ernst Jürgen: Do Słońska po rycerski pas // *Zeszyty Naukowe. Nowa Marchia – prowincja zapomniana – Ziemia Lubuska – wspólne korzenie*. – Nr 10 (2011), s. 157-183

Rytuał pasowania na rycerza zakonu joannitów w Słońsku na pocz. XX w.

SKAZIŃSKI, Błażej: Zamek Joannitów w Słońsku / tł. Dominika Piotrowska; fot. Przemysław Florjanowicz-Błachut, Błażej Skaziński]. – Słońsk: Gmina Słońsk, 2011. – 99 s.: il.; 22 cm

Sosny

PIEPRZKA, Mariusz, KAMIŃSKI, Marcin: Kulturalny folwark: ciekawy pałac z 1835 roku // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl*. – 2011, nr 5, s. 14-15

Historia kompleksu pałacowego z folwarkiem w Sosnach.

Strzelce Krajeńskie

GRALIŃSKI, Grzegorz: Historia małego kościoła. – (725 lat Strzelec Krajeńskich) // *Ziemia Strzelecka*. – 2011, nr 9, s. 15

Prezentacja kościoła parafialnego pw. św. Franciszka z Asyżu w Strzelcach Krajeńskich.

GRALIŃSKI, Grzegorz: O pomniku Bismarcka i kaplicy pamięci poległych w I wojnie światowej. – (725 lat Strzelec Krajeńskich). – (Gmina) // *Ziemia Strzelecka*. – 2011, nr 8, s. 12

GRALIŃSKI, Grzegorz: Podróż w czasie do nieznanых zakątków miasta. – (725 lat Strzelec Krajeńskich). – (Gmina) // *Ziemia Strzelecka*. – 2011, nr 6, s. 17

725 lat Strzelec Krajeńskich na historycznych kartach pocztowych.

GRALIŃSKI, Grzegorz: Przedwojenne pomniki Strzelec Krajeńskich. – (725 lat Strzelec Krajeńskich) // *Ziemia Strzelecka*. – 2011, nr 11, s. 14

Pomniki: Otto von Bismarcka (1815-1898), Gebharda Leberechta von Blüchera (1742-1819), Gottfrieda Kindermanna, Wilhelma I (cesarza Niemiec 1797-1888), Maxa Dennerta (1861-1922), pomnik „Germanii”

GRALIŃSKI, Grzegorz: 725 lat Strzelec Krajeńskich (1286-2011). – (Gmina) // *Ziemia Strzelecka*. – 2011, nr 4, s. 15

GRALIŃSKI, Grzegorz: Strzeleckie jeziora. – (725 lat Strzelec Krajeńskich). – (Historia) // *Ziemia Strzelecka*. – 2011, nr 10, s. 14

GRALIŃSKI, Grzegorz: Strzeleckie procesy czarownic [XVI w.]. – (725 lat Strzelec Krajeńskich) // *Ziemia Strzelecka*. – 2011, nr 7, s. 10

GRUCHOT, Józefa: Ostatni świadek / rozm. Danuta Krzyszewska // *Ziemia Strzelecka*. – 2004, nr 17, s. 6-7
Wspomnienia Józefy Gruchot o pobycie w obozach koncentracyjnych.

KOZŁOWSKI, Paweł: Kroi się remont na 120 lat // *Głos Gorzowa*. – 2011, nr 408, s. 8
Remont zabytkowych murów obronnych w Strzelcach Krajeńskich.

MALARZ cesarski Ludwig Noster z takiego pomnika by się ucieszył / (paw) // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 104, s. 8
Restauracja monumentu w Strzelcach Krajeńskich.

MATZKE, Gerda: Matzke aus dem Kreis Friedeberg (Neumark) // *Archiv ostdeutscher Familienforscher*. – 19 (2011), s. 44-48

NIEDALEKO Urzędu odkryto wyjątkowy postument / mk // *Ziemia Strzelecka*. – 2011, nr 4, s. 6
Odkrycie podczas prac budowlanych pomnika dowódcy pruskiego, który walczył pod Waterloo.

OBIĄŁA, Renata: To już ćwierć wieku // *Ziemia Strzelecka*. – 2011, nr 3, s. 24
Jubileusz 25-lecia strzeleckiego chóru „Cantus Decus”.

RYMAR, Edward: Strzelce (Krajeńskie) i okolice na przestrzeni wieków (do 1945 roku). – Strzelce Krajeńskie: Drukarnia Sonar, 2011. – 334 s.: il.; 30 cm

Sulęcín

WIERNOWOLSKI, Stefan: A2 między Pliszką a Ilanką: krótka historia budowy 2009-2011. – Sulęcín: PHU „Kacper”, 2011. – 128 s.: il. kolor.; 30 cm

Swobnica (woj. zachodniopomorskie)

RICHTER, Karl: Das Schloss Wildenbruch // *Viadrus*. – Jg. 3 (2011), s. 120-124
Swobnica – historia miejscowości i zamku.

Trzciel

PIOTROWSKI, Robert: Spotkania z historią: Trzciel / [tł. Grzegorz Kowalski, Robert Piotrowski]. – Trzciel: Urząd Miejski: Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy, 2011. – 87, [1] s.: il. (w tym kolor.); 30 cm

Wawrów

WILKE, Klaus: Erinnerungen an meine Kindheit in Lorenzdorf // *Heimatblatt der ehemahligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land*. – 2011, H. 42, s. 69-71

Wspomnienia z dzieciństwa spędzonego w Wawrowie.

Witnica

CZARNUCH, Zbigniew: Zawile drogi wojennych historii // *Wieści z Ratusza*. – 2011, nr 8, s. 6

Przejęcie Witnicy przez wojska radzieckie w 1945 r.

GRÓDEK, Ludmiła: Droga do Witnicy / spisała i zredagowała Urszula Woškowiak. – Il. // *Wiadomości Witnickie*. – 2011, nr 13, s. 8-9

Wspomnienia spisane w ramach projekt Miejskiej Biblioteki Publicznej w Witnicy ph. „Droga do Witnicy”.

KRZYŻAK, Franciszek: Film to moje serce: [fragmenty wspomnień]. – (Droga do Witnicy – projekt Miejskiej Biblioteki Publicznej). – Il. // *Wiadomości Witnickie*. – 2011, nr 2, s. 8-10

NOWAK, Janina: Droga do Witnicy / spisała i zredagowała Maria Wilk. – Il. // *Wiadomości Witnickie*. – 2011, nr 14, s. 8-9

Wspomnienia spisane w ramach projekt Miejskiej Biblioteki Publicznej w Witnicy ph. „Droga do Witnicy”.

PIKULIK, Jakub: Oni byli tutaj tuż po wojnie // *Głos Gorzowa*. – 2011, nr 413, s. 6
Miejska biblioteka w Witnicy spise wspomnienia pionierów.

PIKULIK, Jakub: Park to wyjątkowa perełka // *Gazeta Lubuska (Wyd. D)*. – 2011, nr 240, s. 7

Unikatowe zabytki zgromadzone w witnickim Parku Drogowskazów.

PRZYWIEŻLI ludzi jak węgiel / oprac. (pik) // *Głos Gorzowa*. – 2011, nr 423, s. 9
Wspomnienia osadników spisane w ramach projektu „Droga do Witnicy”.

SCHROEDER, Ulrich: Im Ersten Weltkrieg – Feldpost aus Vietz und Kleinheide // *Heimatblatt der ehemaligen Kirchengemeinden Landsberg/Warthe Stadt und Land.* – 2011, H. 42, s. 48-52

Poczta polowa w czasie I wojny światowej na podstawie kart wysyłanych z Witnicy i Białczyka.

[SIEDEMSETPIĘĆDZIESIĘCIOLECIE] 750-lecie Witnicy – czas przemysłów // *Wieści z Ratusza.* – 2011, nr 9, s. 5

TISMER-BENTHIN, Regina: Grenzgänger – Zbigniew Czarnuch // *Jahrbuch Märkisch-Oderland.* – Jg. 18 (2011), s. 37-40

Życie i działalność Zbigniewa Czarnucha.

TOMCZYSZYN, Józef: Wspomnienia: [fragmenty] / spisała i zredagowała Maria Wilk. – Il. // *Wiadomości Witnickie.* – 2011, nr 3, s. 16-18

Wspomnienia spisane w ramach projekt Miejskiej Biblioteki Publicznej w Witnicy ph. „Droga do Witnicy”.

Zdroisko

GÓRNY, Sebastian: Lekcja lokalnej historii: wystawa fotograficzna w Zdroisku // *Tygodnik Regionu Gorzowskiego 66-400.pl.* – 2011, nr 11, s. 18

Wystawa fotografii dotycząca wsi przed i po wojnie w Izbie Tradycji Kulturowych w Zdroisku.

OZIEWICZ, Adam: Zdroisko – wieś, gdzie mają super stodołę i bawią się z pomysłem // *Tylko Gorzów.* – 2011, nr 27, s. 6

Działalność Izby Tradycji Kulturowych w Zdroisku.

Opracowały: Grażyna Kostkiewicz-Górska i Danuta Zielińska